

**SAVIVALDYBIŲ ADMINISTRACIJŲ VAIKO TEISIŲ APSAUGOS SKYRIŲ
APKLAUSOS APIE RENGIAMAS IR (AR) ĮGYVENDINAMAS PRIEMONES, SKIRTAS
VAIKO TEISIŲ PAŽEIDIMŲ PREVENCIJAI, IR TARPINSTITUCINIO
BENDRADARBIAVIMO APIBENDRINIMAS**

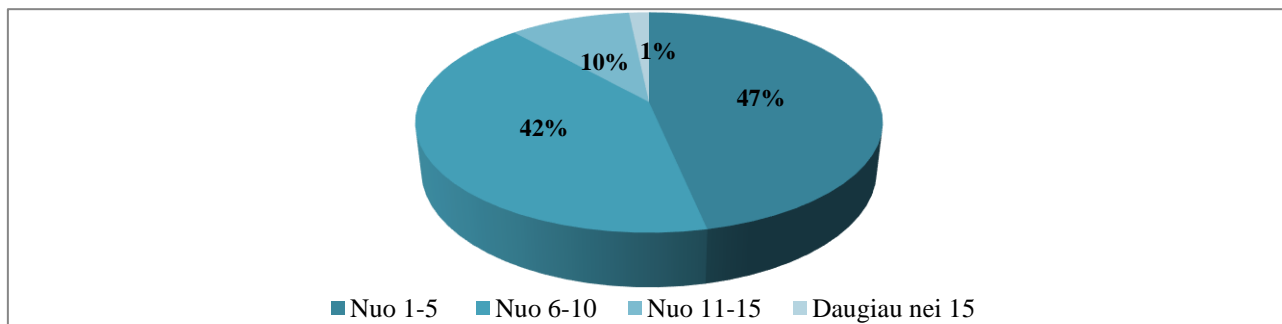
2016-10-14 Nr. 6-547

Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Tarnyba), vadovaudamasi Tarnybos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu 2005 m. spalio 20 d. nutarimu Nr. 1114 „Dėl Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatų patvirtinimo“, 8.1.1, 8.1.4 papunkčiais, pagal kompetenciją koordinuoja savivaldybių administracijų Vaiko teisių apsaugos skyrių (toliau – VTAS) veiklą, rengia su vaiko teisių apsauga susijusių klausimų sprendimo apžvalgas ir formuoja vienodą savivaldybių vaiko teisių apsaugos skyrių veiklos praktiką.

Tarnyba, atsižvelgdama į minėtas Tarnybos funkcijas ir Bendrųjų vaiko teisių apsaugos skyrių nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 17 d. nutarimu Nr. 1983 (redakcija Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. gruodžio 2 d. nutarimu Nr. 1593, toliau – Nuostatai), 6.4, 7.3, 7.26 ir 7.38 papunkčiuose numatytus VTAS uždavinius bei funkcijas, siekdama išsamesnės situacijos analizės, 2016 m. rugpjūčio 12 d. raštu Nr. S-3770, kreipėsi į VTAS, prašydama išsamiai, pagal VTAS taikomą praktiką, užpildyti klausimyną apie jų miesto (rajono) savivaldybėje rengiamų / įgyvendinamų vaiko teisių pažeidimų prevencinių priemonių vykdymą.

Užpildytą klausimyną iki š. m. rugsėjo 22 d. atsiuntė 60 VTAS (100%).

Remiantis apklausos duomenimis, matyti, kad per 2015–2016 metus visose savivaldybėse rengiamos ir (ar) įgyvendinamos priemonės / programos, skirtos vaiko teisių pažeidimų prevencijai (žr. pav. Nr. 1):

1 pav. Per 2015–2016 m. savivaldybėse (VTAS ar VTAS kartu su kitomis įstaigomis, organizacijomis ar savivaldybės administracijos skyriais) parengtos ir (ar) įgyvendintos (-amos) prevencinės priemonės / programos, skirtos vaiko teisių pažeidimų prevencijai

➤ Nuo 1–5 priemonių / programų parengė ir (ar) įgyvendino (-a) – Alytaus r. sav., Birštono sav., Jonavos r. sav., Elektrėnų sav., Kauno r. sav., Kalvarijos sav., Klaipėdos r. sav., Kretingos r. sav., Mažeikių r. sav., Molėtų r. sav., Neringos sav., Palangos m. sav., Pakruojo r. sav., Panevėžio m. sav., Panevėžio r. sav., Pasvalio r. sav., Plungės r. sav., Prienų r. sav., Raseinių r. sav., Rokiškio r. sav., Šakių r. sav., Šalčininkų r. sav., Šiaulių r. sav., Širvintų r. sav., Telšių r. sav., Ukmergės r. sav., Varėnos r. sav., Vilniaus r. sav. VTAS;

➤ Nuo 6–10 priemonių / programų parengė ir (ar) įgyvendino (-a) – Alytaus m. sav., Anykščių r. sav., Biržų r. sav., Ignalinos r. sav., Joniškio r. sav., Jurbarko r. sav., Kaišiadorių r. sav., Kauno m. sav., Kazlų Rūdos sav., Kėdainių r. sav., Kupiškio r. sav., Lazdijų r. sav., Marijampolės sav., Pagėgių sav., Skuodo r. sav., Šiaulių m. sav., Šilalės r. sav., Šilutės r. sav., Švenčionių r. sav., Tauragės r. sav., Trakų r. sav., Vilkaviškio r. sav., Vilniaus m. sav., Visagino sav., Zarasų r. sav.;

➤ Nuo 11–15 priemonių / programų parengė ir (ar) įgyvendino (-a) – Akmenės r. sav., Kelmės r. sav., Klaipėdos m. sav., Radviliškio r. sav., Rietavo sav., Utenos r. sav.;

➤ Daugiau nei 15 priemonių / programų parengė ir (ar) įgyvendino (-a) – Druskininkų sav.

Iš pateiktų duomenų matyti, kad VTAS arba VTAS kartu su kitomis įstaigomis, organizacijomis ar savivaldybės administracijos skyriais parengė ir (ar) įgyvendino (-a) *šias tikslines prevencines priemones / programas* (žr. pav. Nr. 2):

1. 52 % VTAS nurodė, jog, siekiant gerinti vaiko teisių užtikrinimą (socialinės) rizikos šeimose, kartu su seniūnais, seniūnaičiais, socialinės paramos (socialinių paslaugų) centro ar seniūnijų socialiniais darbuotojais, teritorinio policijos komisariato, priešgaisrinės apsaugos, ugdymo įstaigų atstovais savivaldybėse yra organizuojami (socialinės) rizikos šeimų apšvietimai darbo metu, po darbo valandų, savaitgaliais ar švenčių dienomis (Akmenės r. sav., Alytaus m. sav., Alytaus r. sav., Biržų r. sav., Druskininkų r. sav., Elektrėnų sav., Ignalinos r. sav., Jonavos r. sav., Jurbarko r. sav., Kaišiadorių r. sav., Kalvarijos sav., Kauno r. sav., Kelmės r. sav., Klaipėdos m., Kupiškio r. sav., Lazdijų r. sav., Marijampolės sav., Molėtų r. sav., Neringos sav., Pagėgių sav., Plungės r. sav., Rokiškio r. sav., Šiaulių m. sav. Šilalės r. sav., Šilutės r. sav., Švenčionių r. sav., Tauragės r. sav., Utenos r. sav., Vilkaviškio r. sav., Zarasų r. sav.).

Išskirtina, kad:

1.1. 35 % VTAS nurodė, kad lankosi (socialinės) rizikos šeimose po darbo valandų ar savaitgaliais bei švenčių dienomis (Akmenės r. sav., Alytaus m. sav., Alytaus r. sav., Biržų r. sav., Elektrėnų sav., Ignalinos r. sav., Jonavos r. sav., Joniškio r. sav., Jurbarko r. sav., Kaišiadorių r. sav., Kalvarijos sav., Kauno r. sav., Klaipėdos m. sav., Kupiškio r. sav., Lazdijų r. sav., Marijampolės sav., Molėtų r. sav., Pagėgių sav., Raseinių r. sav., Šiaulių m. sav., Šilalės r. sav., Švenčionių r. sav., Vilkaviškio r. sav. bei Zarasų r. sav. VTAS).

1.2. Alytaus r. sav. mero iniciatyva sudaryta viena seniūnijų koordinacinė grupė bei 11 seniūnijų mobiliųjų darbo grupių, kurios vykdo prevencinius šeimų ir asmenų apšvietimus, taip pat atlieka socialinės situacijos šeimose analizę. Pažymėtina, kad pastarosios, inicijuodamos ir (ar) organizuodamos pagalbą, įtraukia bendruomenes.

1.3. Ignalinos r. sav. nurodė, kad yra patvirtinta prevencinio darbo su probleminėmis šeimomis tvarka, kuria nustatyti komandinio darbo principai seniūnijose.

1.4. 43 % VTAS nurodė, kad savivaldybėse organizuojami pozityvios tėvystės, bendravimo su vaikais tobulinimo mokymai socialinės rizikos šeimoms bei kompleksinės pagalbos teikimas, taip pat vykdoma priklausomybių prevencija, įgyvendinamos socialinės atskirties mažinimo priemonės, sveikatinimo programos (Alytaus m. sav., Alytaus r. sav., Birštono r. sav., Druskininkų r. sav., Ignalinos r. sav., Kaišiadorių r. sav., Kalvarijos sav., Kauno r. sav., Kelmės r. sav., Kretingos r. sav., Kupiškio r. sav., Lazdijų r. sav., Molėtų r. sav., Pakruojo r. sav., Panevėžio m. sav., Panevėžio r. sav., Raseinių r. sav., Skuodo r. sav., Šiaulių r. sav., Šilutės r. sav., Trakų r. sav., Ukmergės r. sav., Utenos r. sav., Vilniaus m. sav., Vilkaviškio r. sav., Zarasų r. sav. VTAS)*.

2. 38 % VTAS nurodė, jog, siekiant stiprinti bendradarbiavimą nepilnamečių, esančių probacijos tarnybų priežiūroje, srityje, jų elgesio bei teismo jiems paskirtų draudimų ir įpareigojimų vykdymo kontrolę, pagal bendru Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus, Lietuvos policijos generalinio komisaro ir Tarnybos direktoriaus įsakymu patvirtintą prevencinę priemonę „Teistų asmenų priežiūra“ (2015, 2016), kartu su savivaldybių probacijos skyriaus bei teritorinio policijos komisariato pareigūnais vykdo bendrus reidus, apšvietimus nepilnamečius (Akmenės r. sav., Biržų r. sav., Jonavos r. sav., Joniškio r. sav., Jurbarko r. sav., Kauno m. sav., Kaišiadorių r. sav., Kazlų Rūdos sav., Klaipėdos m. sav., Kretingos r. sav., Kupiškio r. sav., Molėtų r. sav., Pagėgių r. sav., Pakruojo r. sav., Rietavo r. sav., Skuodo r. sav., Šilutės r. sav., Tauragės r. sav., Telšių r. sav., Ukmergės r. sav., Vilniaus m. sav., Varėnos r. sav., Vilkaviškio r. sav. VTAS). Pažymėtina, jog apie vykdytiną minėtą priemonę visi VTAS buvo informuoti.

3. 52 % VTAS nurodė, kad įgyvendina smurto prieš vaikus prevenciją ir intervenciją, taip pat organizuoja kitas su smurto mažinimu susijusias priemones / programas, pavyzdžiui, organizuoja nukentėjusiesiems kompleksinių paslaugų teikimą, taiko reagavimo į vaikų ir paauglių savižudybių riziką algoritmą, vykdo prekybos žmonėmis prevencijos priemones, dalyvauja kasmetinėje 16 aktyvumo dienų prieš smurtą socialinėje akcijoje, stiprina specialistų kompetencijas smurto prevencijos srityje, tarpinstitucinį bendradarbiavimą ir kt. (Alytaus m. sav., Anykščių r. sav., Druskininkų r. sav., Jonavos r. sav., Joniškio r. sav., Jurbarko r. sav., Kaišiadorių r. sav., Kauno m. sav., Kazlų Rūdos sav., Kelmės r. sav., Klaipėdos m. sav., Kretingos r. sav., Kupiškio r. sav., Lazdijų r. sav., Marijampolės sav., Mažeikių r. sav., Molėtų r. sav., Pagėgių sav., Panevėžio m. sav., Panevėžio r. sav., Prienų r. sav., Radviliškio r. sav., Rietavo sav., Šalčininkų r. sav., Širvintų r. sav., Tauragės r. sav., Trakų r. sav., Utenos r. sav., Vilniaus m. sav., Vilkaviškio r. sav., Visagino sav. VTAS)*.

4. 63 % VTAS nurodė, kad prevencines priemones įgyvendina kartu su ugdymo įstaigų administracijomis, neformaliojo ugdymo atstovais, vykdo programas, skaito ir (ar) organizuoja paskaitas, konkursus, pavyzdžiui, narkotikų ir psichiką veikiančių medžiagų vartojimo ar paauglių nusikalstamumo bei savižudybių prevencijos programas, vykdo nepilnamečiams skirtų minimalių priežiūros priemonių kontrolę, organizuoja vasaros poilsio stovyklas, dalyvauja iniciatyvoje „Veiksma savaitė be patyčių“, įgyvendina „Olweus“, „Lions quest“, „Tiltai“ bei „Zipio draugai“ programas, siekia įtraukti nepilnamečius į savanorystę, atviras jaunimo erdves, sveikatinimo

* Nurodytos savivaldybės parengė ir (ar) įgyvendino (-a) vieną ar kelias vaiko teisių pažeidimų prevencijos priemones / programas iš išvardytų

programas, organizuoja jaunųjų policijos rėmėjų veiklą, skaito pranešimus vaiko teisių, pareigų bei atsakomybės tema (Akmenės r. sav., Anykščių r. sav., Biržų r. sav., Druskininkų r. sav., Elektrėnų sav., Joniškio r. sav., Jurbarko r. sav., Kaišiadorių r. sav., Kalvarijos sav., Kauno m. sav., Kazlų Rūdos sav., Kelmės r. sav., Kėdainių r. sav., Klaipėdos m. sav., Klaipėdos r. sav., Kretingos r. sav., Kupiškio r. sav., Lazdijų r. sav., Marijampolės sav., Pagėgių sav., Palangos sav., Panevėžio r. sav., Pasvalio r. sav., Plungės r. sav., Prienų r. sav., Radviliškio r. sav., Rietavo r. sav., Rokiškio r. sav., Skuodo r. sav., Šakių r. sav., Šiaulių m. sav., Šilutės r. sav., Švenčionių r. sav., Telšių r. sav., Trakų r. sav., Ukmergės r. sav., Varėnos r. sav., Vilniaus r. sav.)*.

5. 45 % VTAS nurodė, kad organizuoja vaiko gerovės srityje dirbančių specialistų pasitarimus / diskusijas, skatina tarpinstitucinį bendradarbiavimą, iš nurodytų priemonių paminėtina – specialistų veiksmų, užtikrinančių vaiko teisių apsaugą, koordinavimas, specialistų kompetencijų stiprinimas, komitetų, komisijų, bendruomenės vaiko teisių tarybos veikla, tarptautinės praktikos taikymas (Anykščių r. sav., Biržų r. sav., Druskininkų r. sav., Elektrėnų sav., Ignalinos r. sav., Joniškio r. sav., Jurbarko r. sav., Kauno m. sav., Kauno r. sav., Kelmės r. sav., Klaipėdos m. sav., Kupiškio r. sav., Neringos sav., Pagėgių sav., Panevėžio r. sav., Plungės r. sav., Radviliškio r. sav., Rietavo sav., Rokiškio r. sav., Šiaulių m. sav., Šilalės r. sav., Šilutės r. sav., Širvintų r. sav., Švenčionių r. sav., Tauragės r. sav., Utenos r. sav., Vilniaus m. sav. VTAS)*.

Pažymėtina, jog:

5.1. Kauno m. sav. veikia tarpinstitucinės pagalbos šeimai specialistų seniūnijose grupės;

5.2. Šiaulių m. sav. veikia tarpinstitucinė komanda kompleksinei pagalbai gauti;

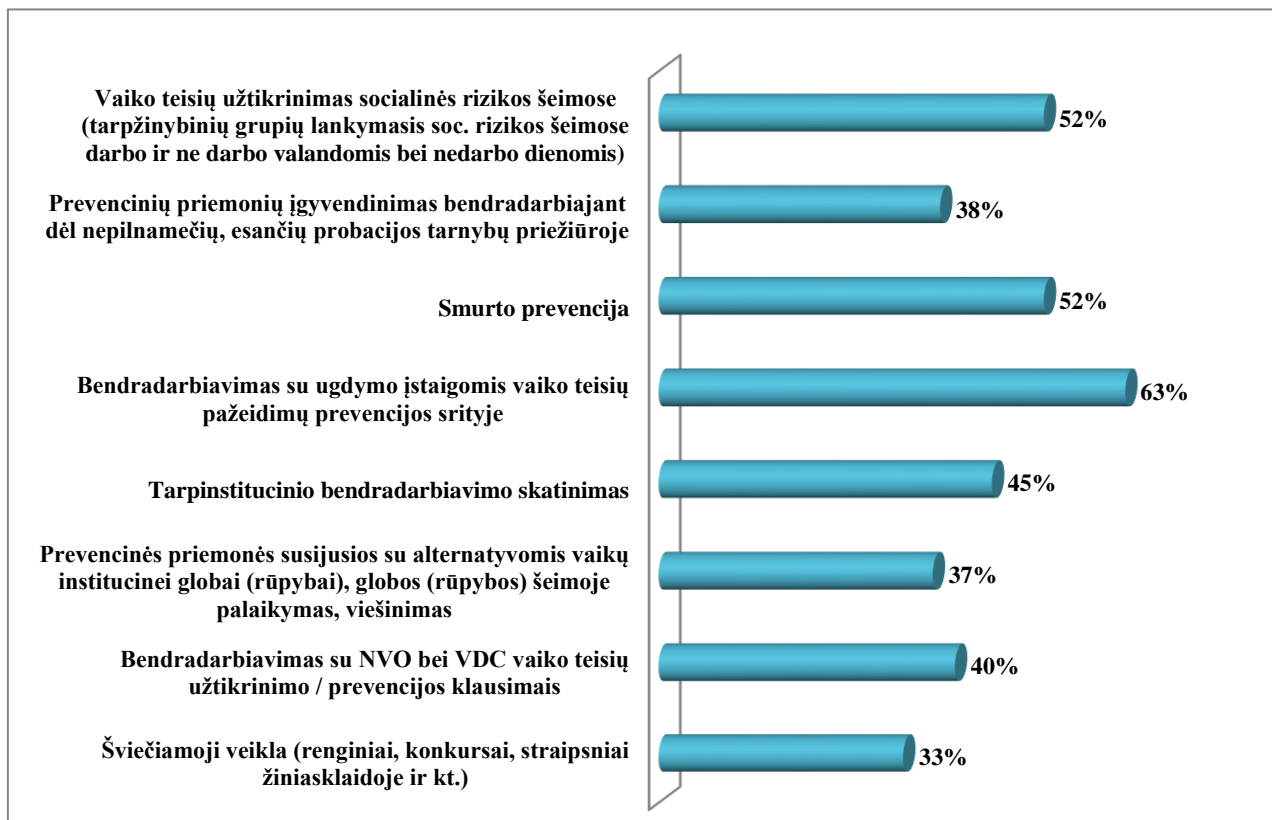
5.3. siekiant įtraukti bendruomenę į sprendimų priėmimą, Biržų r. sav., Kauno m. sav., Molėtų r. sav., Marijampolės sav., Palangos r. sav., Pakruojo r. sav., Panevėžio m., Pasvalio r. sav., Rokiškio r. sav., Šilutės r. sav. bei Švenčionių r. veikia Bendruomenės vaiko teisių apsaugos tarybos.

6. 40 % VTAS nurodė bendradarbiaujantys su nevyriausybinėmis organizacijomis (toliau – NVO), vaikų dienos centrais (toliau – VDC) nepilnamečių geriausių interesų užtikrinimo bei užimtumo klausimais. Pavyzdžiui, tėvystės įgūdžių ugdymo, globos (rūpybos) užtikrinimo klausimais, vykdant prevencines programas ar teikiant individualias psichologo, socialinio darbuotojo paslaugas. Bendradarbiaujama su VO „Gelbėkit vaikus“, „Žiburio“ labdaros ir paramos fondu, VŠĮ Sotas, Labdaros paramos fondu SOS vaikų kaimų Lietuvoje draugija, VŠĮ Paramos vaikams centru, VŠĮ Šeimos santykių institutu, VŠĮ Psichologinės paramos ir konsultavimo centru, VŠĮ Darnūs namai, VŠĮ „Padovanokim šypseną“, VŠĮ „Pagalbos paaugliams iniciatyva“, VŠĮ „Vaikų ir paauglių socialinis centras“, VŠĮ „Atsigrėžk į vaikus“, VŠĮ „Krizių įveikimo centras“ (Alytaus r. sav., Biržų r. sav., Druskininkų r. sav., Ignalinos r. sav., Jonavos r. sav., Kaišiadorių r. sav., Kauno m. sav., Kauno r. sav., Kazlų Rūdos sav., Marijampolės sav., Panevėžio m. sav., Prienų r. sav., Raseinių r. sav., Rokiškio r. sav., Šakių r. sav., Šiaulių m. sav., Šilalės r. sav., Širvintų r. sav., Tauragės r. sav., Telšių r. sav., Ukmergės r. sav., Utenos r. sav., Vilniaus m. sav., Visagino sav. VTAS)*.

7. 33 % VTAS informavo Tarnybą apie organizuotus (-jamas) renginius, šviečiamąsias veiklas – Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos dienos paminėjimą, organizuojamą tarptautinę vaikų gynimo dieną, konferencijas, piešinių konkursus, kalėdinius ir kt. renginius (Akmenės r. sav., Biržų r. sav., Druskininkų r. sav., Elektrėnų sav., Ignalinos r. sav., Kazlų Rūdos sav., Klaipėdos m. sav., Lazdijų r. sav., Marijampolės sav., Neringos m. sav., Palangos sav., Panevėžio r. sav., Plungės r. sav., Radviliškio r. sav., Skuodo r. sav., Šalčininkų r. sav., Šilutės r. sav., Trakų r. sav., Utenos r. sav., Vilkaviškio r. sav.)*.

8. 37 % VTAS nurodė vykdančias priemones / programas, susijusias su alternatyvomis vaikų institucinei globai (rūpybai): bendradarbiavimą su Globėjų ir įtėvių mokymo ir konsultavimo programos (toliau – GIMK) specialistais, teikiamas konsultacijas įtėviams / globėjams (rūpintojams), bendradarbiavimą su vaikų globos namų bendruomenėmis, viešimą per visuomenės informavimo priemones, vykdoma socialinė akcija „Vaiko globa – neįkainojama dovana“ (Alytaus r. sav., Anykščių r. sav., Biržų r. sav., Ignalinos r. sav., Joniškio r. sav., Kauno r. sav., Kelmės r. sav., Molėtų r. sav., Pagėgių sav., Panevėžio m. sav., Plungės r. sav., Radviliškio r. sav., Raseinių r. sav., Rokiškio r. sav., Šakių r. sav., Šilalės r. sav., Širvintų r. sav., Tauragės r. sav., Utenos r. sav., Vilniaus m. sav., Visagino sav., Zarasų r. sav.)*.

* Nurodytos savivaldybės parengė ir (ar) įgyvendino (-a) vieną ar kelias vaiko teisių pažeidimų prevencijos priemones / programas iš išvardytų

2 pav. VTAS (proc.), parengę ir (ar) įgyvendinę (-antys) tikslines vaiko teisių pažeidimų prevencijos priemones / programas

9. VTAS nuomone, *didžiausio rezultato pasiekama šiomis savivaldybėje parengtomis ir (ar) įgyvendintomis (-amomis) priemonėmis / programomis, skirtomis vaiko teisių pažeidimų prevencijai:*

9.1. *bendradarbiavimo principu veikiančių vaiko gerovės srityje dirbančių specialistų grupių (mobiliųjų komandų) lankymusi (socialinės) rizikos šeimose, kietuoju kuru kūrenamuose būstuose ar jaunimo susibūrimo vietose, lankant probuojamus nepilnamečius po darbo valandų* (Akmenės r. sav., Alytaus m. sav., Alytaus r. sav., Biržų r. sav., Jonavos r. sav., Joniškio r. sav., Kaišiadorių r. sav., Kalvarijos sav., Kauno r. sav., Lazdijų r. sav., Raseinių r. sav., Šiaulių m. sav., Vilkaviškio r. sav., Zarasų r. sav. VTAS – 23 %)*;

9.2. *tarpinstituciniais pasitarimais, koordinuotu specialistų darbu, šeimos atvejų peržiūru organizavimu* (Anykščių r. sav., Ignalinos r. sav., Jurbarko r. sav., Kaišiadorių r. sav., Molėtų r. sav., Panevėžio m. sav., Panevėžio r. sav., Prienų r. sav., Rokiškio r. sav., Šiaulių m. sav., Švenčionių r. sav. VTAS – 18 %)*;

9.3. *užimtumo programomis, NVO, VDC veikla, kūrybinėmis dirbtuvėmis, pavyzdžiui, IRT kilnojamo centro įkūrimas* (Akmenės r. sav., Birštono sav., Ignalinos r. sav., Jonavos r. sav., Kauno m. sav., Kaišiadorių r. sav., Pakruojo r. sav., Šiaulių m. sav., Telšių r. sav., Ukmergės r. sav. VTAS – 17 %)*;

9.4. *tėvų ir bendruomenės švietimu, GIMK specialistų veikla, globos (rūpybos) viešiniu* (Ignalinos r. sav., Kaišiadorių r. sav., Kalvarijos sav., Molėtų r. sav., Neringos sav., Panevėžio m. sav., Radviliškio r. sav., Šilalės r. sav., Tauragės r. sav. VTAS – 15 %)*;

9.5. *tradicinių renginių / akcijų ciklais, programomis, vykstančiomis reguliariai ir nenutrūkstamai, specialistų popietėmis su vaikais ugdymo įstaigose, atvirų durų dienomis* VTAS (Biržų r. sav., Jurbarko r. sav., Klaipėdos r. sav., Utenos r. sav., Visagino sav. VTAS – 8 %)*;

9.6. *pozityvios tėvystės mokymais ar tėvystės įgūdžių kursais* (Šiaulių r. sav., Vilniaus r. sav., Akmenės r. sav., Joniškio r. sav. VTAS – 7 %)*;

9.7. *bendradarbiavimu su kompleksinę pagalbą nuo smurto nukentėjusiems teikiančiomis organizacijomis* (Vilniaus m. sav., Rietavo sav., Kauno m. sav. VTAS – 5 %)*;

9.8. *savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo ar gydymo nuo alkoholizmo specialiosiomis programomis* (Akmenės r. sav., Molėtų r. sav., Zarasų r. sav. VTAS – 5 %)*;

* Nurodytos savivaldybės parengę ir (ar) įgyvendino (-a) vieną ar kelias vaiko teisių pažeidimų prevencijos priemones / programas iš išvardytų

9.9. *diskusijomis su ugdymo įstaigų vadovais ir kt. specialistais* – pagerėjo bendradarbiavimas bei pranešimų apie vaiko teisių pažeidimus skaičius (Kauno m. sav., Kelmės r. sav., Molėtų r. sav. VTAS – 5 %)*;

9.10. *narkotikų ir psichiką veikiančių medžiagų prevencijos ar smurto prevencinėmis programomis* (Elektrėnų sav., Vilniaus r. sav. VTAS – 3 %)*;

9.11. *pagal pačių vaikų parengtą Vaikų ir jaunimo susibūrimo vietų žemėlapių vykdomomis priemonėmis susibūrimo vietų dinamikos kitimui nustatyti, siekiant sumažinti jų kiekį, užkirsti kelią psichoaktyvių medžiagų vartojimui, taip pat vaikų organizuojamais renginiais* (Joniškio r. sav., Pagėgių sav. VTAS – 3 %)*;

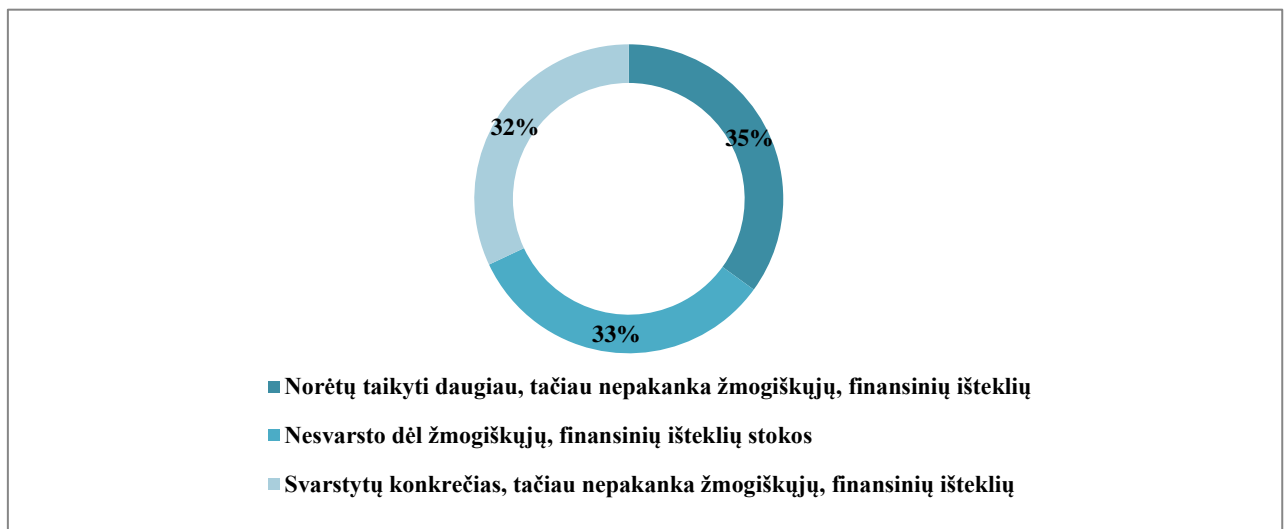
9.12. *vaiko gerovės srityje dirbančių specialistų mokymais* (Kretingos r. sav. VTAS – 2 %);

9.13. *ugdymo įstaigų rengiamomis programomis* (Skuodo r. sav. VTAS – 2 %);

9.14. *projektu „Efektyvios alternatyvos vaikų institucinei globai“* (Šakių r. sav. VTAS – 2 %).

Alytaus r., Biržų r., Druskininkų, Kazlų Rūdos, Kėdainių r., Klaipėdos m., Kupiškio r., Marijampolės sav., Mažeikių r., Palangos, Panevėžio r., Pasvalio r., Trakų r., Šilutės r. VTAS duomenimis, visos savivaldybėje įgyvendinamos priemonės / programos yra naudingos.

10. Atsakydami į klausimą, ar yra prevencinių priemonių / programų, kurias VTAS svarstyti taikyti (parengti ir (ar) įgyvendinti), tačiau nepakanka žmogiškųjų, finansinių ar kt. išteklių, *trečdalis VTAS nurodė, nesvarstantys taikyti (parengti ir (ar) įgyvendinti) papildomų prevencinių priemonių / programų* (žr. pav. Nr. 3):

3 pav. VTAS (proc.), pagal svarstyti (rengtini ir (ar) įgyvendintini) papildomas vaiko teisių pažeidimų prevencines priemones / programas

10.1. *Nesvarsto dėl žmogiškųjų, finansinių ir kt. išteklių stokos* (Alytaus r. sav., Birštono sav., Druskininkų sav., Ignalinos r. sav., Jonavos r. sav., Joniškio r. sav., Kauno r. sav., Kėdainių r. sav., Klaipėdos m. sav., Kupiškio r. sav., Lazdijų r. sav., Pakruojo r. sav., Palangos sav., Raseinių r. sav., Skuodo r. sav., Šakių r. sav., Šilutės r. sav., Telšių r. sav., Trakų r. sav., Vilkaviškio r. sav. VTAS – 33 %);

10.2. *Norėtų taikyti daugiau, nes esamos (vykdomos) yra epizodinės, neturinčios tęstinumo, tačiau nepakanka žmogiškųjų, finansinių ir kt. išteklių* (Akmenės r. sav., Biržų r. sav., Elektrėnų sav., Jurbarko r. sav., Kaišiadorių r. sav., Kalvarijos sav., Klaipėdos r. sav., Marijampolės sav., Mažeikių r. sav., Molėtų r. sav., Pagėgių sav., Panevėžio r. sav., Plungės r. sav., Radviliškio r. sav., Rietavo sav., Šalčininkų r. sav., Šiaulių m. sav., Šilalės r. sav., Ukmergės r. sav., Varėnos r. sav., Vilniaus m. sav. VTAS – 35 %);

10.3. *Svarstyti konkrečias priemones / programas, tačiau nepakanka žmogiškųjų, finansinių ir kt. išteklių* (32 % VTAS):

10.3.1. *steigti psichologo / mediatoriaus etatą* VTAS (Alytaus m. sav., Kelmės r. sav., Panevėžio m. sav., Prienų r. sav., Visagino sav. VTAS)*;

10.3.2. *savivaldybėje steigti vaiko teisių pažeidimų prevencinių priemonių / projektų koordinatorių, grupę, kuri analizuotų būtinų priemonių poreikį bei poveikio efektyvumą* (Biržų r. sav., Kauno m. sav., Šiaulių r. sav. VTAS)*;

10.3.3. *bendradarbiavimo principu suburti mobiliąją specialistų komandą* (Zarasų r. sav. VTAS);

* Nurodytos savivaldybės parengė ir (ar) įgyvendino (-a; -tų) vieną ar kelias vaiko teisių pažeidimų prevencijos priemones / programas iš išvardytų

10.3.4. savivaldybėje parengti smurto, savižudybių, savęs žalojimo, priklausomybių mažinimo prevencijos programos, taip pat atlikti tyrimus apie alkoholio bei smurto paplitimą nepilnamečių tarpe, sukurti socialinę reklamą (Akmenės r. sav., Pasvalio r. sav., Švenčionių r. sav., Vilniaus r. sav. VTAS)*;

10.3.5. organizuoti susitikimus su bendruomene, dalyvauti respublikiniuose projektuose (Anykščių r. sav., Kazlų Rūdos sav., Tauragės r. sav. VTAS)*;

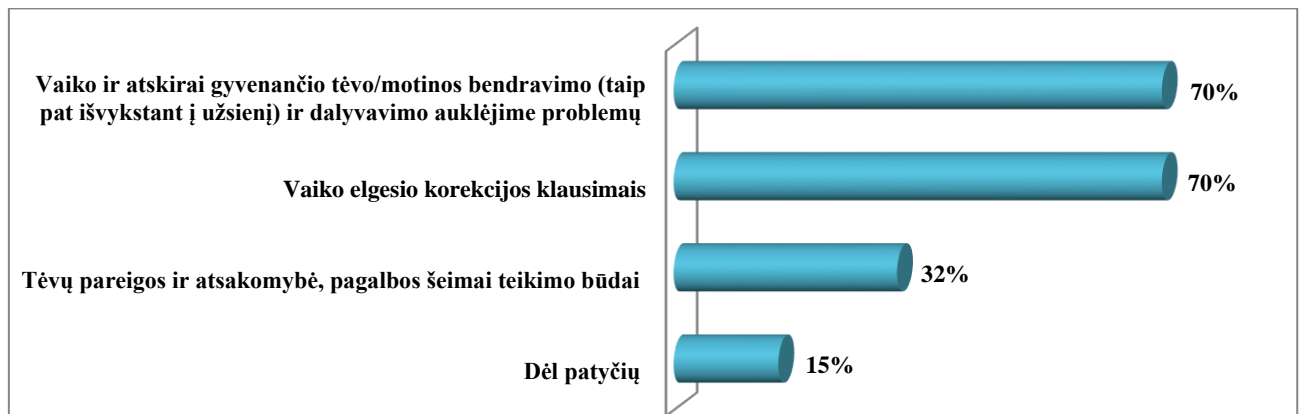
10.3.6. gerinti linkusių nusikalsti vaikų užimtumą, organizuoti tikslines stovyklas (Rokiškio r. sav. VTAS);

10.3.7. parengti dalomąją medžiagą apie prevencines priemones su galimų pagalbos bei paslaugų teikėjų kontaktais (Šiaulių m. sav., Šilalės r. sav., Utenos r. sav. VTAS)*.

11. *Atsižvelgiant į Nuostatų 7.26 papunktį, VTAS teirautasi, kokiomis konkrečiomis vaiko teisių pažeidimų prevencijos temomis (klausimais) dažniausiai konsultuojami interesantai.*

Iš pateiktų duomenų matyti, kad:

11.1. *tėvai dažniausiai konsultuoti vaiko ir atskirai gyvenančio tėvo / motinos bendravimo (taip pat išvykstant į užsienį) ir dalyvavimo auklėjime problemų* (Akmenės r. sav., Alytaus m. sav., Alytaus r. sav., Anykščių r. sav., Biržų r. sav., Druskininkų sav., Elektrėnų sav., Ignalinos r. sav., Jonavos r. sav., Joniškio r. sav., Jurbarko r. sav., Kaišiadorių r. sav., Kalvarijos sav., Kauno m. sav., Kauno r. sav., Kazlų Rūdos sav., Kėdainių r. sav., Kretingos r. sav., Kupiškio r. sav., Lazdijų r. sav., Marijampolės sav., Mažeikių r. sav., Neringos m. sav., Panevėžio m. sav., Pasvalio r. sav., Plungės r. sav., Prienų r. sav., Radviliškio r. sav., Raseinių r. sav., Rietavo sav., Rokiškio r. sav., Skuodo r. sav., Šalčininkų r. sav., Šilalės r. sav., Šilutės r. sav., Šiaulių m. sav., Trakų r. sav., Ukmergės r. sav., Vilniaus m. sav., Vilniaus r. sav., Varėnos r. sav., Vilkaviškio r. sav. VTAS – 70 %) **, *vaiko elgesio korekcijos klausimais* (Akmenės r. sav., Alytaus m. sav., Alytaus r. sav., Anykščių r. sav., Biržų r. sav., Druskininkų sav., Elektrėnų sav., Ignalinos r. sav., Jonavos r. sav., Joniškio r. sav., Jurbarko r. sav., Kaišiadorių r. sav., Kalvarijos sav., Kauno m. sav., Kauno r. sav., Kazlų Rūdos sav., Kėdainių r. sav., Kretingos r. sav., Kupiškio r. sav., Lazdijų r. sav., Marijampolės sav., Mažeikių r. sav., Neringos m. sav., Panevėžio m. sav., Pasvalio r. sav., Plungės r. sav., Prienų r. sav., Radviliškio r. sav., Raseinių r. sav., Rietavo sav., Rokiškio r. sav., Skuodo r. sav., Šalčininkų r. sav., Šilalės r. sav., Šilutės r. sav., Šiaulių m. sav., Trakų r. sav., Ukmergės r. sav., Vilniaus m. sav., Vilniaus r. sav., Varėnos r. sav., Vilkaviškio r. sav. VTAS – 70 %), *taip pat apie tėvų pareigas ir atsakomybę, pagalbos šeimai teikimo būdus* (Birštono sav., Kaišiadorių r. sav., Kauno r. sav., Kelmės r. sav., Pagėgių sav., Pakruojo r. sav., Palangos sav., Panevėžio r. sav., Rokiškio r. sav., Skuodo r. sav., Šakių r. sav., Šalčininkų r. sav., Šiaulių r. sav., Šilutės r. sav., Švenčionių r. sav., Tauragės r. sav., Telšių r. sav., Utenos r. sav., Vilniaus m. sav. VTAS – 31,66 %) ** *bei dėl patyčių* (Biržų r. sav., Ignalinos r. sav., Klaipėdos r. sav., Kretingos r. sav., Neringos m. sav., Pakruojo r. sav., Rokiškio r. sav., Šiaulių m. sav., Varėnos r. sav. VTAS – 15 %) (žr. pav. Nr. 4);

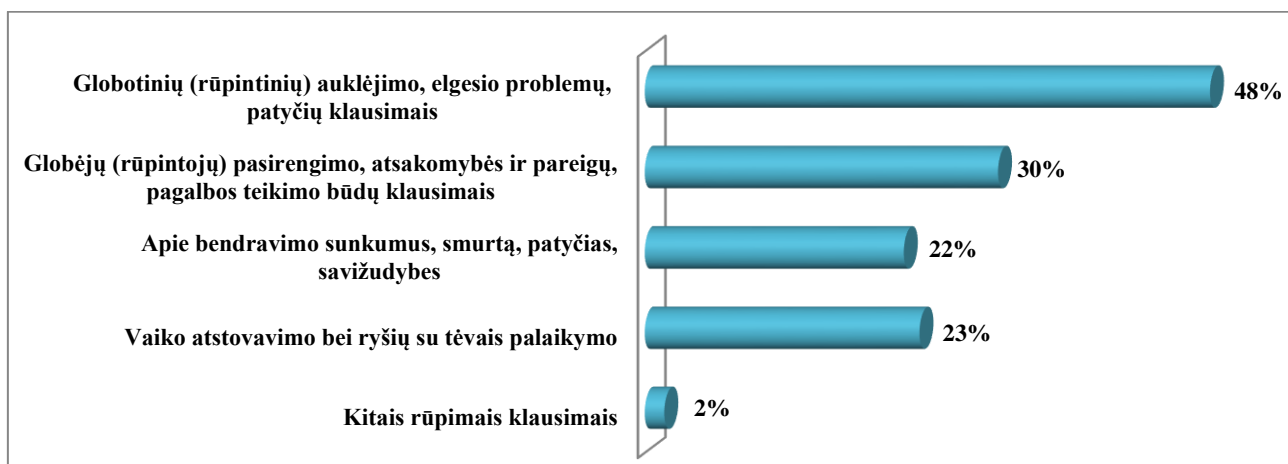
4 pav. VTAS (proc), konsultavę tėvus vaiko teisių pažeidimų prevencijos klausimais

11.2. *globėjai (rūpintojai) – globotinių (rūpintinių) auklėjimo, elgesio problemų, priklausomybių klausimais* (Akmenės r. sav., Alytaus m. sav., Alytaus r. sav., Druskininkų sav., Elektrėnų sav., Jonavos r. sav., Joniškio r. sav., Jurbarko r. sav., Kaišiadorių r. sav., Kalvarijos sav., Kauno m. sav., Kazlų Rūdos sav., Kelmės r. sav., Kėdainių r. sav., Kretingos r. sav., Lazdijų r. sav., Marijampolės sav., Neringos sav., Pagėgių sav., Pasvalio r. sav., Prienų r. sav., Radviliškio r. sav., Rokiškio r. sav., Šiaulių m. sav., Šiaulių r. sav., Šilalės r. sav., Trakų r. sav., Vilkaviškio r. sav., Vilniaus r. sav. VTAS – 48 %) **, *taip pat globėjų (rūpintojų) pasirengimo, atsakomybės ir pareigų, pagalbos teikimo būdų klausimais* (Alytaus m. sav., Anykščių r. sav., Biržų r. sav., Jonavos r. sav., Kaišiadorių r. sav., Kauno r. sav., Palangos sav., Panevėžio r. sav., Plungės r. sav., Rietavo sav., Skuodo r. sav., Šakių r.

* Nurodytos savivaldybės parengė ir (ar) įgyvendino (-a; -tų) vieną ar kelias vaiko teisių pažeidimų prevencijos priemones / programas iš išvardytų

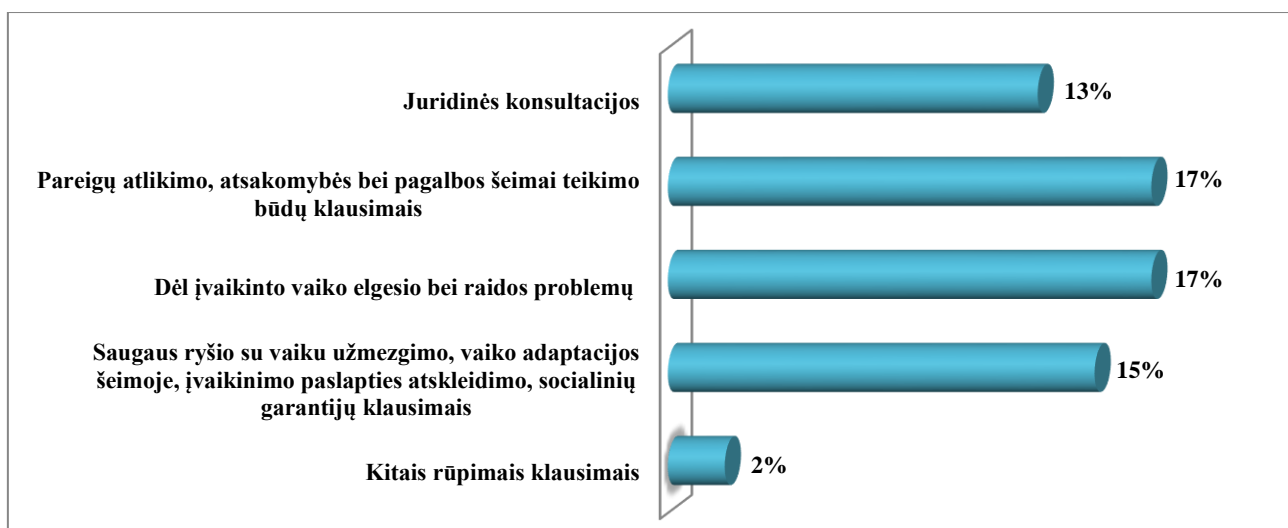
** Nurodytos savivaldybės VTAS konsultavo vienu ar keliais vaiko teisių pažeidimų prevencijos klausimais iš išvardytų

sav., Šilutės r. sav., Švenčionių r. sav., Tauragės r. sav., Telšių r. sav., Ukmergės r. sav., Vilniaus m. sav. VTAS – 30 %) **, *apie bendravimo sunkumus, smurtą, patyčias, savižudišką elgesį* (Biržų r. sav., Ignalinos r. sav., Kazlų Rūdos sav., Kėdainių r. sav., Klaipėdos r. sav., Kupiškio r. sav., Mažeikių r. sav., Pakruojo r. sav., Pasvalio r. sav., Rokiškio r. sav., Šiaulių m. sav., Utenos r. sav., Vilniaus m. sav. VTAS – 22 %) **, *vaiko atstovavimo bei ryšių su tėvais palaikymo* (Akmenės r. sav., Birštono sav., Jonavos r. sav., Joniškio r. sav., Jurbarko r. sav., Kaišiadorių r. sav., Panevėžio m. sav., Skuodo r. sav., Šalčininkų r. sav., Šiaulių m. sav., Tauragės r. sav., Varėnos r. sav., Vilkaviškio r. sav., Vilniaus m. sav. VTAS – 23 %) ** ir kitais rūpimais klausimais (Raseinių r. sav. VTAS – 2 %) (žr. pav. Nr. 5);

5 pav. VTAS (proc.), konsultavę globėjus (rūpintojus) vaiko teisių pažeidimų prevencijos klausimais

11.3. *įtėviams teikė juridines konsultacijas* (Akmenės r. sav., Alytaus m. sav., Anykščių r. sav., Biržų r. sav., Ignalinos r. sav., Pakruojo r. sav., Šiaulių r. sav., Šilutės r. sav. VTAS – 13 %), *taip pat konsultavo pareigų atlikimo, atsakomybės bei pagalbos šeimai teikimo būdų* (Kauno r. sav., Kupiškio r. sav., Palangos sav., Panevėžio r. sav., Šakių r. sav., Šiaulių m. sav., Šilutės r. sav., Švenčionių r. sav., Telšių r. sav., Vilniaus m. sav. VTAS – 17 %) **, *įvaikinto vaiko elgesio bei raidos problemų* (Druskininkų sav., Joniškio r. sav., Kėdainių r. sav., Klaipėdos r. sav., Kretingos r. sav., Mažeikių r. sav., Radviliškio r. sav., Rokiškio r. sav., Skuodo r. sav., Vilniaus r. sav. VTAS – 17 %) **, *saugaus ryšio su vaiku užmezgimo, vaiko adaptacijos šeimoje, įvaikinimo paslapties atskleidimo, socialinių garantijų* (Birštono sav., Joniškio r. sav., Kauno m. sav., Marijampolės sav., Panevėžio m. sav., Tauragės r. sav., Trakų r. sav., Utenos r. sav., Vilkaviškio r. sav. VTAS – 15 %) ** ir kitais rūpimais klausimais (Raseinių r. sav. VTAS – 2 %) (žr. pav. Nr. 6);

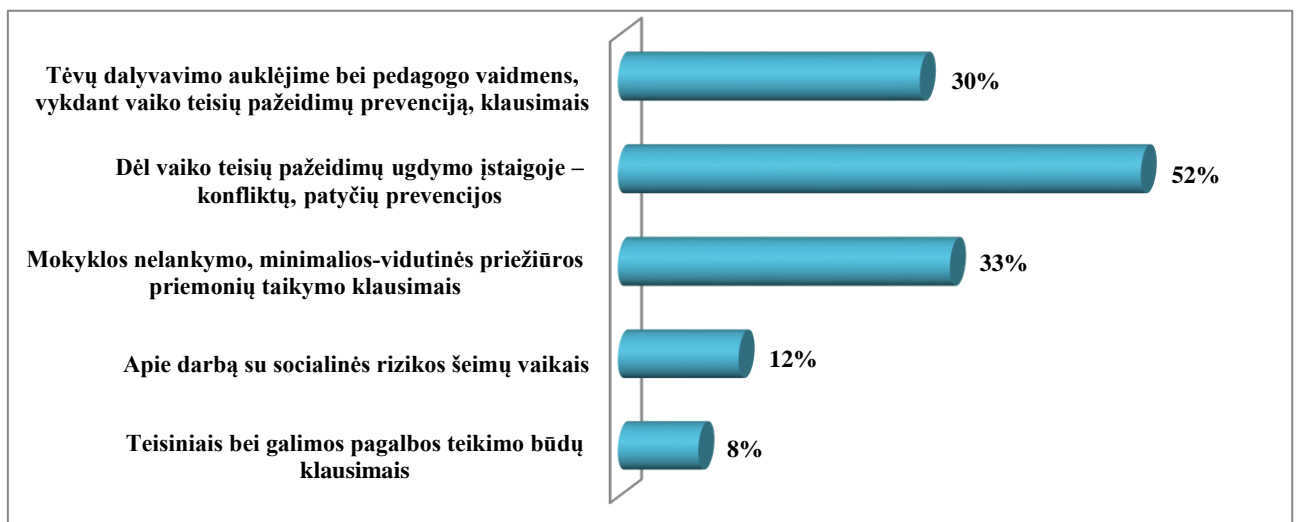
6 pav. VTAS (proc.), konsultavę įtėvius vaiko teisių pažeidimų prevencijos klausimais

Pažymėtina, kad 7 % VTAS nurodė, jog įtėvius konsultavo retai, nenurodydami konkrečių vaiko teisių pažeidimų prevencijos temų (Elektrėnų sav., Jonavos r. sav., Šilalės r. sav., Ukmergės r. sav. VTAS), o į 25 % VTAS per 2015–2016 m. įtėviai konsultacijų nesikreipė (Alytaus r. sav., Jurbarko r. sav.,

** Nurodytos savivaldybės VTAS konsultavo vienu ar keliais vaiko teisių pažeidimų prevencijos klausimais iš išvardytų

Kaišiadorių r. sav., Kalvarijos sav., Kazlų Rūdos sav., Kelmės r. sav., Lazdijų r. sav., Neringos sav., Pagėgių sav., Pasvalio r. sav., Plungės r. sav., Prienų r. sav., Rietavo sav., Šalčininkų r. sav., Varėnos r. sav. VTAS).

11.4. *pedagogai konsultuoti dėl pedagogo vaidmens, vykdamt vaiko teisių pažeidimų prevenciją, tėvų dalyvavimo auklėjime* (Anykščių r. sav., Biržų r. sav., Elektrėnų sav., Joniškio r. sav., Jurbarko r. sav., Kauno m. sav., Kėdainių r. sav., Klaipėdos r. sav., Kretingos r. sav., Marijampolės sav., Pagėgių sav., Radviliškio r. sav., Rietavo sav., Skuodo r. sav., Šilutės r. sav., Ukmergės r. sav., Vilkaviškio r. sav., Vilniaus m. sav. VTAS – 30 %)** , *taip pat dėl vaiko teisių pažeidimų ugdymo įstaigoje – konfliktų, patyčių prevencijos* (Alytaus r. sav., Birštono sav., Biržų r. sav., Ignalinos r. sav., Jonavos r. sav., Jurbarko r. sav., Kaišiadorių r. sav., Kalvarijos sav., Kauno m. sav., Kazlų Rūdos sav., Kėdainių r. sav., Kupiškio r. sav., Mažeikių r. sav., Pakruojo r. sav., Palangos sav., Panevėžio m. sav., Panevėžio r. sav., Pasvalio r. sav., Plungės r. sav., Prienų r. sav., Rietavo sav., Rokiškio r. sav., Šiaulių m. sav., Šiaulių r. sav., Šilutės r. sav., Švenčionių r. sav., Tauragės r. sav., Trakų r. sav., Utenos r. sav., Varėnos r. sav., Vilniaus m. sav. VTAS – 52 %)** , *mokyklos nelankymo, minimalios-vidutinės priežiūros priemonių taikymo* (Akmenės r. sav., Alytaus m. sav., Biržų r. sav., Joniškio r. sav., Kaišiadorių r. sav., Kalvarijos sav., Kauno r. sav., Kazlų Rūdos sav., Kretingos r. sav., Kupiškio r. sav., Lazdijų r. sav., Mažeikių r. sav., Neringos sav., Raseinių r. sav., Rokiškio r. sav., Šakių r. sav., Šiaulių m. sav., Šilalės r. sav., Šilutės r. sav., Vilkaviškio r. sav. VTAS – 33 %)** , *darbo su socialinės rizikos šeimų vaikais* (Alytaus m. sav., Ignalinos r. sav., Jonavos r. sav., Kazlų Rūdos sav., Kelmės r. sav., Šalčininkų r. sav., Šilalės r. sav. VTAS – 12 %), *teisiniais bei galimos pagalbos teikimo būdų klausimais* (Druskininkų sav., Skuodo r. sav., Telšių r. sav., Vilniaus m. sav., Vilniaus r. sav. VTAS – 8 %)** (žr. pav. Nr. 7);

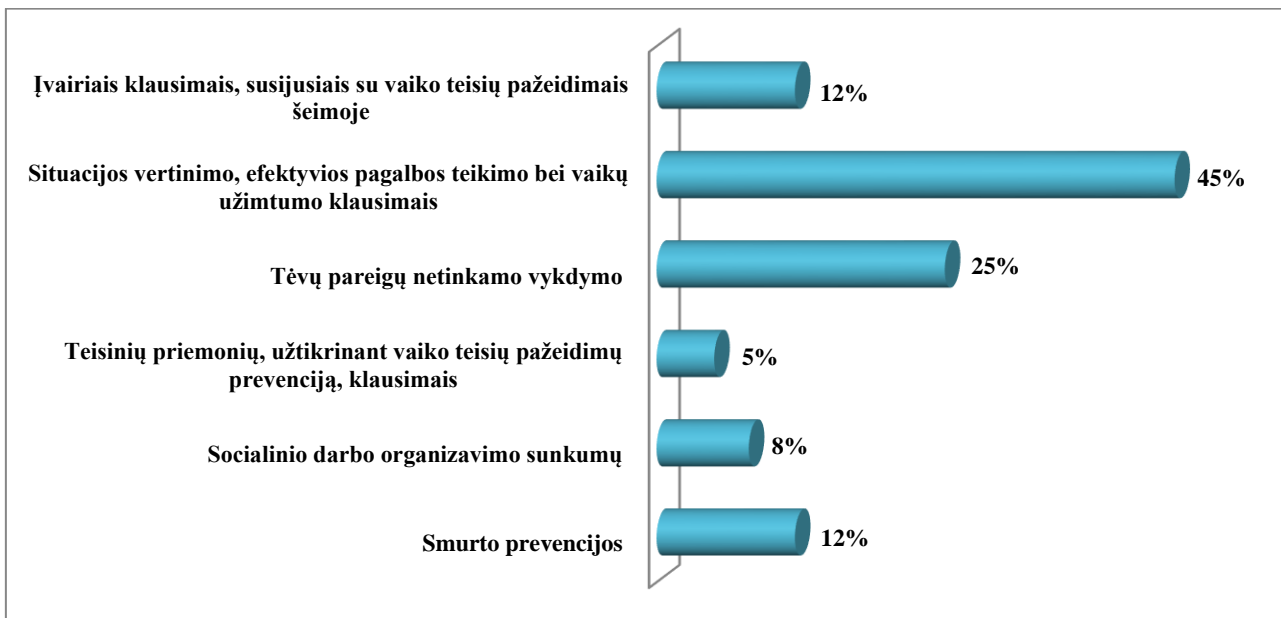

7 pav. VTAS (proc.), konsultavę pedagogus vaiko teisių pažeidimų prevencijos klausimais

11.5. *socialinius darbuotojus konsultavo įvairiais klausimais, susijusiais su vaiko teisių pažeidimais šeimoje* (Biržų r. sav., Elektrėnų sav., Kalvarijos sav., Šilalės r. sav., Tauragės r. sav., Varėnos r. sav., Vilniaus r. sav. VTAS – 12 %)** , *taip pat teikė metodinę pagalbą dėl situacijos šeimoje vertinimo, efektyvios pagalbos teikimo bei vaikų užimtumo klausimų* (Akmenės r. sav., Anykščių r. sav., Birštono sav., Druskininkų sav., Ignalinos r. sav., Jonavos r. sav., Joniškio r. sav., Kauno m. sav., Kauno r. sav., Kretingos r. sav., Mažeikių r. sav., Neringos sav., Palangos sav., Panevėžio m. sav., Plungės r. sav., Prienų r. sav., Raseinių r. sav., Rietavo sav., Šalčininkų r. sav., Šiaulių m. sav., Šiaulių r. sav., Šilutės r. sav., Telšių r. sav., Trakų r. sav., Ukmergės r. sav., Utenos r. sav., Vilniaus m. sav. VTAS – 45 %)** , *tėvų pareigų netinkamo vykdymo* (Alytaus r. sav., Joniškio r. sav., Kazlų Rūdos sav., Kelmės r. sav., Kėdainių r. sav., Kupiškio r. sav., Lazdijų r. sav., Marijampolės sav., Rokiškio r. sav., Skuodo r. sav., Šakių r. sav., Šiaulių m. sav., Švenčionių r. sav., Vilkaviškio r. sav., Vilniaus m. sav. VTAS – 25 %), *teisinių priemonių, užtikrinant vaiko teisių pažeidimų prevenciją* (Kaišiadorių r. sav., Pakruojo r. sav., Radviliškio r. sav. VTAS – 5 %), *socialinio darbo organizavimo sunkumų* (Alytaus m. sav., Biržų r. sav., Jurbarko r. sav., Kalvarijos sav., Pagėgių sav. VTAS – 8 %), *smurto prieš vaikus prevencijos klausimais* (Biržų r. sav., Kupiškio r. sav., Pakruojo r. sav., Pasvalio r. sav., Šiaulių m. sav., Šilalės r. sav., Vilniaus m. sav. VTAS – 12 %) (žr. pav. Nr. 8);

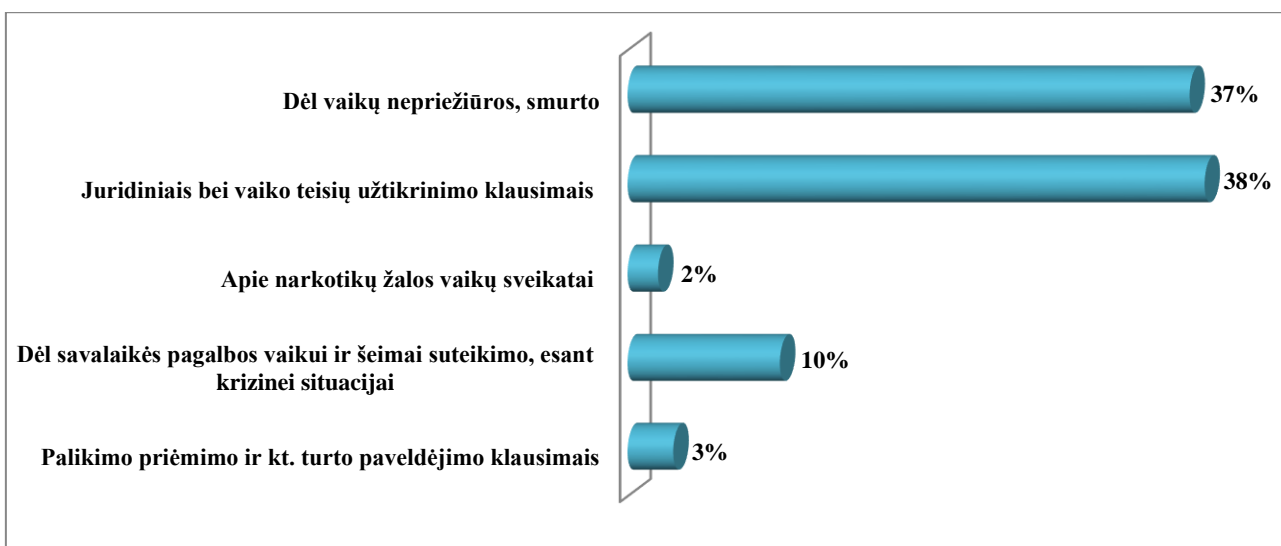
** Nurodytos savivaldybės VTAS konsultavo vienu ar keliais vaiko teisių pažeidimų prevencijos klausimais iš išvardytų

8 pav. VTAS (proc.), konsultavę socialinius darbuotojus vaiko teisių pažeidimų prevencijos klausimais

11.6. *kitus fizinius ar juridinius asmenis konsultavo dėl vaikų nepriežiūros, smurto* (Alytaus m. sav., Biržų r. sav., Elektrėnų sav., Jonavos r. sav., Jurbarko r. sav., Kauno m. sav., Kazlų Rūdos sav., Kelmės r. sav., Kėdainių r. sav., Kretingos r. sav., Kupiškio r. sav., Lazdijų r. sav., Marijampolės sav., Pagėgių sav., Panevėžio m. sav., Plungės r. sav., Rietavo sav., Skuodo r. sav., Šakių r. sav., Šilalės r. sav., Vilkaviškio r. sav., Vilniaus m. sav. VTAS – 37 %)*, *pagal poreikį, juridiniais, vaiko teisių užtikrinimo klausimais* (Akmenės r. sav., Druskininkų sav., Ignalinos r. sav., Joniškio r. sav., Kaišiadorių r. sav., Kauno m. sav., Kauno r. sav., Pakruojo r. sav., Palangos sav., Panevėžio r. sav., Raseinių r. sav., Rietavo sav., Rokiškio r. sav., Šiaulių m. sav., Šiaulių r. sav., Šilalės r. sav., Šilutės r. sav., Švenčionių r. sav., Tauragės r. sav., Telšių r. sav., Varėnos r. sav., Vilniaus m. sav., Vilniaus r. sav. VTAS – 38 %)**. *Taip pat minėti asmenys konsultuoti apie narkotikų žalą vaikų sveikatai* (Mažeikių r. sav. VTAS – 2 %), *laiku organizuotinos pagalbos vaikui ir šeimai suteikimą, esant krizinei situacijai* (Anykščių r. sav., Joniškio r. sav., Radviliškio r. sav., Rokiškio r. sav., Ukmergės r. sav., Utenos r. sav. VTAS – 10 %) *palikimo priėmimo ir kt. turto paveldėjimo klausimais* (Kauno m. sav., Trakų r. sav. VTAS – 3 %)** (žr. pav. Nr. 9);

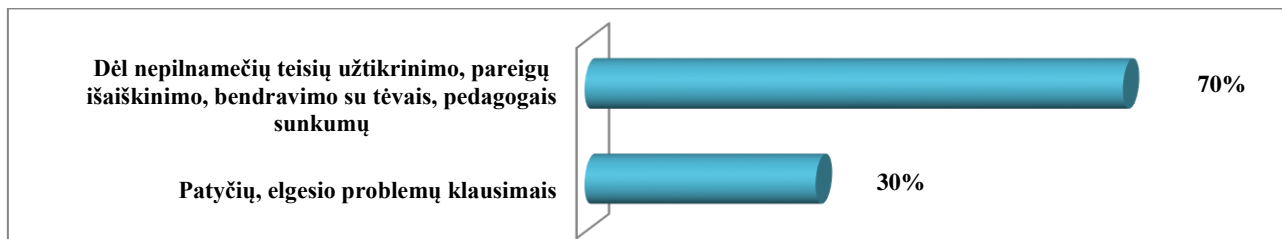

9 pav. VTAS (proc.), konsultavę kitus fizinius ar juridinius asmenis vaiko teisių pažeidimų prevencijos klausimais

12 % VTAS nurodė, kad kitiems fiziniams juridiniams asmenims per 2015–2016 m. konsultacijų neteikė ar į VTAS minėti asmenys nesikreipė (Alytaus r. sav., Birštono sav., Klaipėdos r. sav., Neringos sav., Pasvalio r. sav., Prienų r. sav., Šalčininkų r. sav. VTAS).

** Nurodytos savivaldybės VTAS konsultavo vienu ar keliais vaiko teisių pažeidimų prevencijos klausimais iš išvardytų

11.7. VTAS dažniausiai vaikus konsultuoja dėl jų teisių užtikrinimo, pareigų išaiškinimo, bendravimo su tėvais, problemų su pedagogais (Akmenės r. sav., Alytaus m. sav., Alytaus r. sav., Anykščių r. sav., Birštono sav., Biržų r. sav., Druskininkų sav., Elektrėnų sav., Ignalinos r. sav., Jonavos r. sav., Joniškio r. sav., Jurbarko r. sav., Kaišiadorių r. sav., Kalvarijos sav., Kauno m. sav., Kauno r. sav., Kėdainių r. sav., Kretingos r. sav., Kupiškio r. sav., Pagėgių sav., Palangos sav., Panevėžio m. sav., Panevėžio r. sav., Pasvalio r. sav., Plungės r. sav., Prienų r. sav., Radviliškio r. sav., Raseinių r. sav., Rietavo sav., Rokiškio r. sav., Šakių r. sav., Šiaulių m. sav., Šiaulių r. sav., Šilalės r. sav., Šilutės r. sav., Švenčionių r. sav., Tauragės r. sav., Telšių r. sav., Ukmergės r. sav., Varėnos r. sav., Vilniaus m. sav., Vilkiškio r. sav. VTAS – 70 %) **, taip pat patyčių, elgesio problemų sprendimo klausimais (Biržų r. sav., Joniškio r. sav., Kaišiadorių r. sav., Kauno m. sav., Kazlų Rūdos sav., Kelmės r. sav., Marijampolės sav., Mažeikių r. sav., Neringos sav., Pakruojo r. sav., Panevėžio r. sav., Skuodo r. sav., Šiaulių m. sav., Švenčionių r. sav., Trakų r. sav., Utenos r. sav., Vilkiškio r. sav., Vilniaus r. sav. – 30 %) ** (žr. pav. Nr. 10);

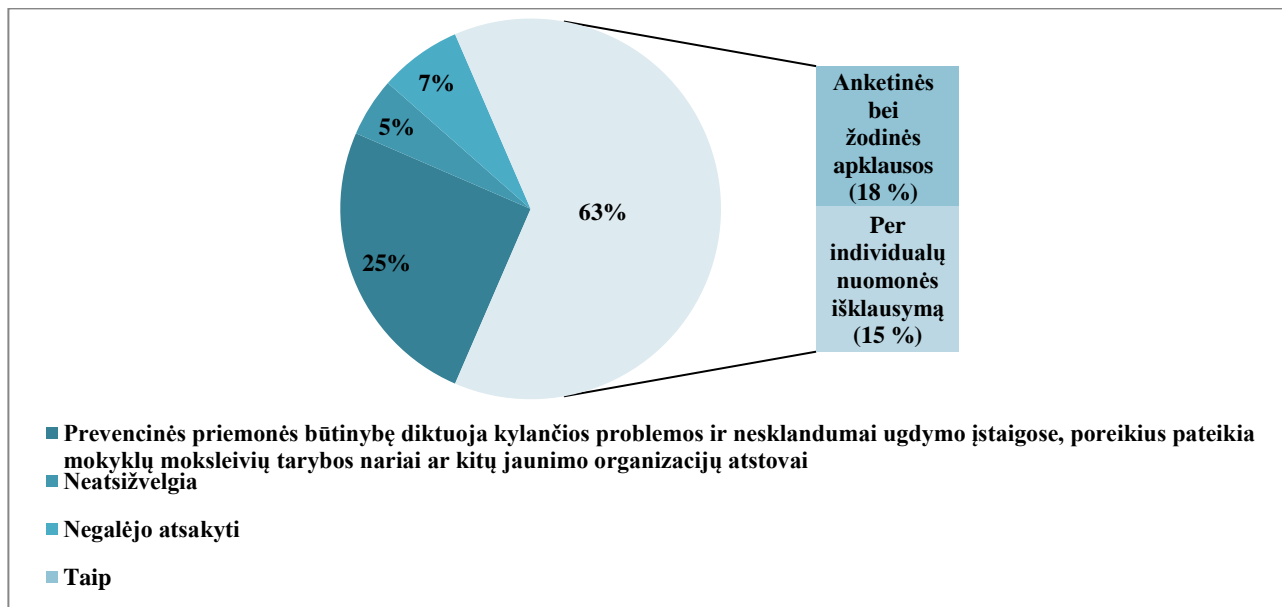

10 pav. VTAS (proc.), konsultavę vaikus jų teisių pažeidimų prevencijos klausimais

5 % VTAS nurodė, kad vaikai dėl vaiko teisių pažeidimų prevencijos konsultacijų nesikreipė (Klaipėdos r. sav., Lazdijų r. sav., Šalčininkų r. sav. VTAS).

Visagino, Širvintų r., Klaipėdos m. VTAS (5 %) nurodė, jog tėvus, globėjus (rūpintojus), tėvius, pedagogus, socialinius darbuotojus, kitus fizinius ar juridinius asmenis, vaikus konsultavo vaiko teisėtų interesų užtikrinimo klausimais.

12. *Atkreiptinas dėmesys, jog rengiant ir (ar) įgyvendinant prevencines vaiko teisių pažeidimų priemones / programas (pavyzdžiui, smurtą patiriančių vaikų apsaugos, nepilnamečių psichoaktyvių medžiagų (alkoholio, tabako, medikamentų, narkotinių medžiagų) vartojimo (priklausomybių), paauglių savižudybių, vaikų patyčių ugdymo įstaigose ir kt.) daugiau nei pusė VTAS (63 %) nurodė atsižvelgiantys į vaikų nuomonę (žr. pav. Nr. 11):*

11 pav. VTAS (proc.), (ne)atsižvelgiantys į vaikų nuomonę rengiant (įgyvendinant) prevencines priemones / programas

12.1. 30 % VTAS nurodė, kad taip, visada (Elektrėnų sav., Jonavos r. sav., Kėdainių r. sav., Klaipėdos m. sav., Kupiškio r. sav., Marijampolės sav., Molėtų r. sav., Palangos sav., Panevėžio m. sav., Radviliškio r. sav., Rokiškio

** Nurodytos savivaldybės VTAS konsultavo vienu ar keliais vaiko teisių pažeidimų prevencijos klausimais iš išvardytų

r. sav., Šiaulių m. sav., Šiaulių r. sav., Šilalės r. sav., Šilutės r. sav., Švenčionių r. sav., Visagino sav., Vilkaviškio r. sav. VTAS);

12.2. 18 % VTAS nurodė, kad atlieka turimos informacijos analizę, vykdo anketines bei žodines apklausas (Birštono sav., Biržų r. sav., Druskininkų sav., Joniškio r. sav., Jurbarko r. sav., Kaišiadorių r. sav., Pagėgių sav., Pakruojo r. sav., Plungės r. sav., Tauragės r. sav., Telšių r. sav. VTAS);

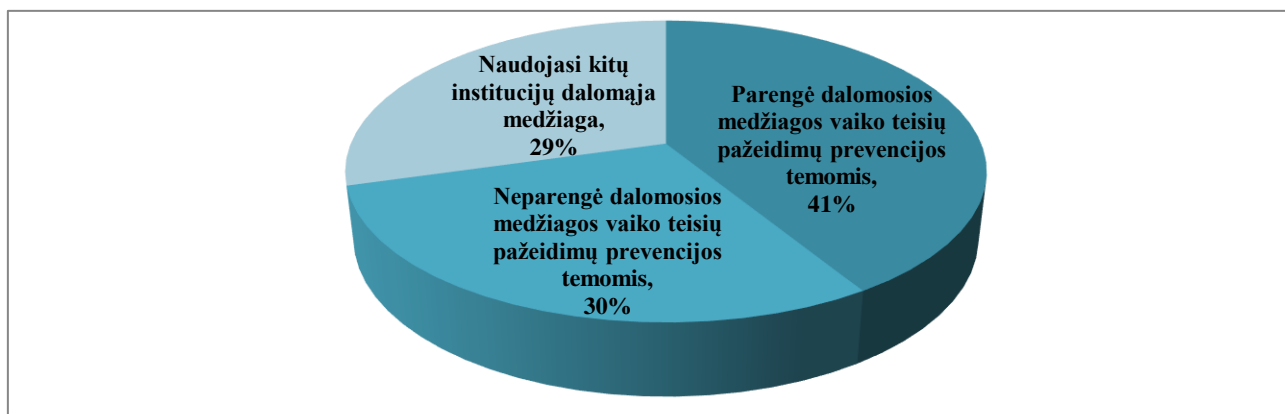
12.3. 15 % VTAS nurodė, kad vaikų nuomonę išsiaiškina per individualias diskusijas ugdymo įstaigose, psichologo vykdomas apklausas, lankant nepilnamečius namuose (Alytaus m. sav., Alytaus r. sav., Anykščių r. sav., Ignalinos r. sav., Kelmės r. sav., Panevėžio r. sav., Šalčininkų r. sav., Šakių r. sav., Vilniaus m. sav.);

12.4. 25 % VTAS nurodė, kad prevencinės priemonės būtinybę diktuoja kylančios problemos ir nesklandumai ugdymo įstaigose, poreikius pateikia mokyklų moksleivių tarybos nariai ar kitų jaunimo organizacijų atstovai (Akmenės r. sav., Kauno r. sav., Klaipėdos r. sav., Kretingos r. sav., Lazdijų r. sav., Neringos sav., Pasvalio r. sav., Raseinių r. sav., Rietavo sav., Rokiškio r. sav., Trakų r. sav., Utenos r. sav., Vilniaus r. sav., Varėnos r. sav., Zarasų r. sav.);

12.5. 5 % VTAS nurodė, kad į vaikų nuomonę neatsižvelgia (Kauno m. sav., Kalvarijos sav., Kazlų Rūdos sav.);

12.6. 7 % VTAS – negalėjo atsakyti (Mažeikių r. sav., Prienų r. sav., Skuodo r. sav., Ukmergės r. sav.).

13. Apklaustos metu daugiau nei trečdalis VTAS nurodė turį parengę dalomosios medžiagos vaiko teisių pažeidimų prevencijos temomis (žr. pav. Nr. 12):

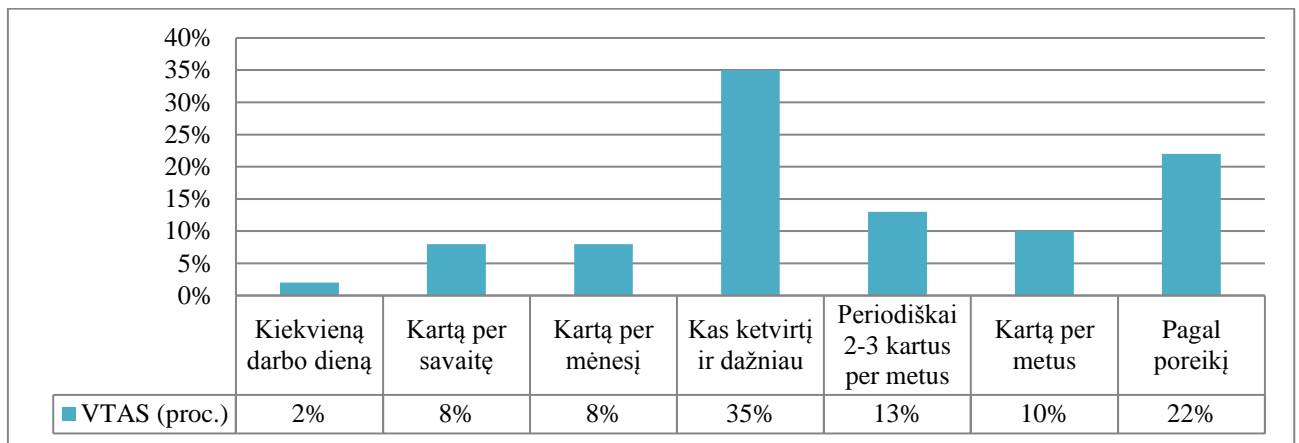
12 pav. VTAS (proc.), per 2015-2016 m. parengusių dalomosios medžiagos vaiko teisių pažeidimų prevencijos temomis

13.1. 41 % VTAS nurodė parengę dalomosios medžiagos vaiko teisių pažeidimų temomis (Akmenės r. sav., Alytaus m. sav., Birštono sav., Biržų r. sav., Joniškio r. sav., Kalvarijos sav., Kazlų Rūdos sav., Kelmės r. sav., Klaipėdos m. sav., Lazdijų r. sav., Marijampolės sav., Pagėgių sav., Pakruojo r. sav., Palangos sav., Pasvalio r. sav., Plungės r. sav., Radviliškio r. sav., Rietavo sav., Skuodo r. sav., Šilutės r. sav., Ukmergės r. sav., Varėnos r. sav., Vilniaus m. sav., Vilkaviškio r. sav., Visagino sav.);

13.2. 29 % VTAS nurodė, kad naudojami kitų institucijų dalomąja medžiaga, skirta vaikams bei jų atstovams pagal įstatymą smurto prevencijos, prekybos žmonėmis klausimais, teisių ir pareigų išaiškinimo, globos (rūpybos) bei įvaikinimo temomis (Anykščių r. sav., Druskininkų sav., Ignalinos r. sav., Jonavos r. sav., Kauno r. sav., Kėdainių r. sav., Kretingos r. sav., Kupiškio r. sav., Molėtų r. sav., Panevėžio m. sav., Panevėžio r. sav., Raseinių r. sav., Skuodo r. sav., Švenčionių r. sav., Tauragės r. sav., Trakų r. sav., Vilniaus m. sav., Zarasų r. sav.);

13.3. 30% VTAS nėra parengę dalomosios medžiagos vaiko teisių pažeidimų prevencijos temomis dėl žmogiškųjų bei finansinių išteklių stokos arba priežasties nenurodė (Alytaus r. sav., Elektrėnų sav., Jurbarko r. sav., Kauno m. sav., Kaišiadorių r. sav., Klaipėdos r. sav., Mažeikių r. sav., Neringos sav., Prienų r. sav., Rokiškio r. sav., Šakių r. sav., Šalčininkų r. sav., Šiaulių m. sav., Šiaulių r. sav., Šilalės r. sav., Telšių r. sav., Utenos r. sav., Vilniaus r. sav.).

14. Atsakydami į klausimą, kaip dažnai, pagal Nuostatų 7.38 papunktį, yra inicijuojami pasitarimai su savivaldybės administracijos Švietimo ir Teisės skyriais, seniūnijomis, policijos įstaigomis, pedagoginėmis psichologinėmis tarnybomis, švietimo, asmens sveikatos priežiūros ir socialinės globos įstaigomis, nevyriausybiniomis organizacijomis, bendruomenėmis bei vaikų atstovais dėl vaiko teisių apsaugos ir teisių pažeidimų prevencijos gerinimo savivaldybėje, VTAS nurodė (žr. pav. Nr. 13):

13 pav. VTAS (proc.) organizuojamų tarpinstitucinių pasitarimų periodiškumas

14.1. 2 % *organizuojantys kiekvieną darbo dieną* (Utenos r. sav., Vilniaus m. sav.) ***;

14.2. 8 % – *kartą per savaitę*, pavyzdžiui, pas merą organizuojami pasitarimai su visų vaiko gerovės srityje veikiančių institucijų vadovais ar vykdomi išvažiuojamieji posėdžiai seniūnijose (Kalvarijos sav., Kelmės r. sav., Molėtų r. sav., Šalčininkų r. sav., Visagino sav.) ***;

14.3. 8 % – *kartą per mėnesį* (Druskininkų sav., Rietavo sav., Skuodo r. sav., Trakų r. sav., Varėnos r. sav.) ***;

14.4. 35 % – *kas ketvirtį ir dažniau* (Anykščių r. sav., Biržų r. sav., Elektrėnų sav., Ignalinos r. sav., Kauno r. sav., Kazlų Rūdos sav., Kėdainių r. sav., Marijampolės sav., Neringos sav., Pagėgių sav., Pakruojo r. sav., Panevėžio m. sav., Panevėžio r. sav., Pasvalio r. sav., Plungės r. sav., Rokiškio r. sav., Šiaulių m. sav., Šiaulių r. sav., Tauragės r. sav., Vilkaviškio r. sav., Zarasų r. sav.) ***;

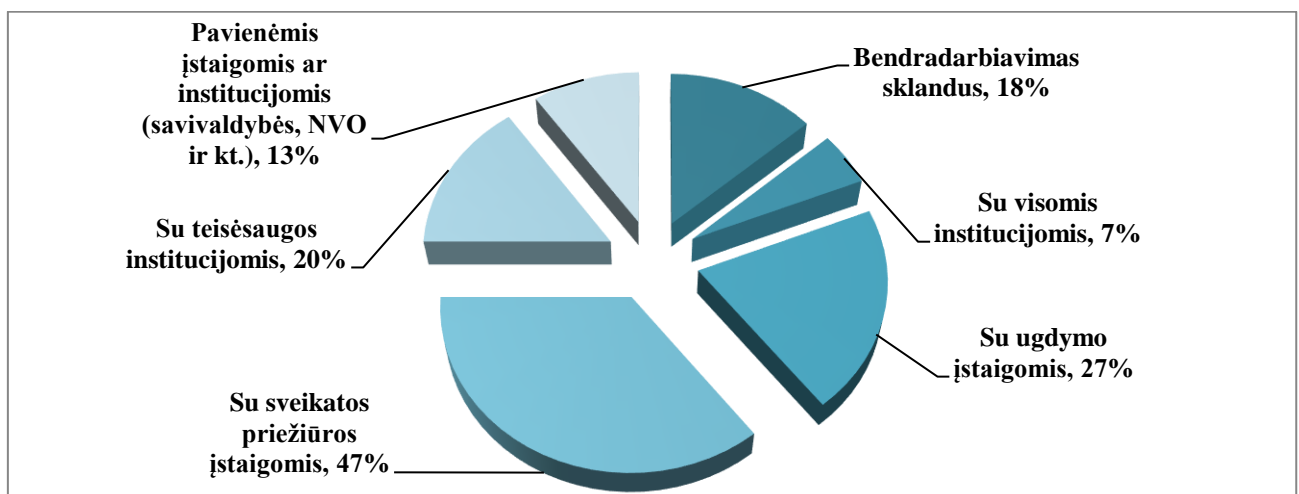
14.5. 13 % – *periodiškai 2–3 kartus per metus* (Akmenės r. sav., Kauno m. sav., Kretingos r. sav., Lazdijų r. sav., Palangos sav., Radviliškio r. sav., Šilutės r. sav., Šilalės r. sav.) ***;

14.6. 10 % – *kartą per metus* (Birštono sav., Joniškio r. sav., Kaišiadorių r. sav., Klaipėdos r. sav., Mažeikių r. sav., Raseinių r. sav.) ***;

14.7. 22 % – *pagal poreikį* (Alytaus m. sav., Alytaus r. sav., Jonavos r. sav., Jurbarko r. sav., Klaipėdos m. sav., Kupiškio r. sav., Prienų r. sav., Šakių r. sav., Širvintų r. sav., Švenčionių r. sav., Telšių r. sav., Ukmergės r. sav., Vilniaus r. sav.) ***.

Didžioji dauguma VTAS nurodė, jog su socialiniais darbuotojais vaiko teisių pažeidimų prevencijos klausimais bendradarbiauja betarpiškai.

15. *Bendradarbiavimo vaiko teisių pažeidimų* (pavyzdžiui, smurtą patiriančių vaikų apsaugos, nepilnamečių psichoaktyvių medžiagų (alkoholio, tabako, medikamentų, narkotinių medžiagų) vartojimo (priklausomybių), paauglių savizudybių, vaikų patyčių ugdymo įstaigose ir kt.) *prevencijos srityje VTAS labiausiai išskiria bendradarbiavimo su sveikatos priežiūros įstaigomis sunkumus* (žr. pav. Nr. 14). 47 % VTAS nurodo, kad pasigendama laiku perduodamos informacijos apie galimus vaiko teisių pažeidimus, specialistų dalyvavimo tarpžinybiniuose pasitarimuose.

14 pav. VTAS (proc.), pasisakantys už bendradarbiavimo su įstaigomis / institucijomis gerinimą

*** Nurodytos savivaldybės VTAS pasitarimus organizuoja su bent viena įstaiga / institucija ar keliomis iš 14 p. nurodytų

15.1. 18 % VTAS nurodė, kad bendradarbiavimas sklandus su visomis įstaigomis / institucijomis (Alytaus r. sav., Biržų r. sav., Druskininkų sav., Elektrėnų sav., Kėdainių r. sav., Kupiškio r. sav., Lazdijų r. sav., Palangos sav., Pasvalio r. sav., Šiaulių m. sav., Utenos r. sav.);

15.2. 7 % VTAS nurodė, kad bendradarbiavimas gerintinas su visomis įstaigomis / institucijomis, trūksta koordinuotų veiksmų, žmogiškųjų bei finansinių išteklių prevencijai vykdyti (Jurbarko r. sav., Plungės r. sav., Ukmergės r. sav., Vilkaviškio r. sav.);

15.3. 27 % VTAS nurodė, kad bendradarbiavimas gerintinas su ugdymo įstaigomis, ypatingai patyčių klausimais (Birštono sav., Joniškio r. sav., Kauno r. sav., Klaipėdos r. sav., Mažeikių r. sav., Neringos sav., Pakruojo r. sav., Prienų r. sav., Radviliškio r. sav., Raseinių r. sav., Rokiškio r. sav., Šakių r. sav., Šilalės r. sav., Šilutės r. sav., Švenčionių r. sav., Telšių r. sav., Vilniaus m. sav.);

15.4. 47 % VTAS nurodė, kad bendradarbiavimas gerintinas su sveikatos priežiūros įstaigomis, psichikos sveikatos centrais, priklausomybės ligų centrais (Alytaus m. sav., Anykščių r. sav., Birštono sav., Ignalinos r. sav., Jonavos r. sav., Joniškio r. sav., Kaišiadorių r. sav., Kalvarijos sav., Kauno m. sav., Kauno r. sav., Kazlų Rūdos sav., Klaipėdos m. sav., Kretingos r. sav., Marijampolės sav., Panevėžio m. sav., Rietavo sav., Skuodo r. sav., Šakių r. sav., Šiaulių r. sav., Šilutės r. sav., Švenčionių r. sav., Tauragės r. sav., Telšių r. sav., Varėnos r. sav., Vilniaus m. sav., Vilniaus r. sav., Visagino sav., Zarasų r. sav.);

15.5. 20 % VTAS nurodė, kad bendradarbiavimas gerintinas su teisėsaugos institucijomis, dažniausiai policijos komisariatais (Akmenės r. sav., Joniškio r. sav., Kretingos r. sav., Neringos sav., Panevėžio r. sav., Rokiškio r. sav., Šalčininkų r. sav., Švenčionių r. sav., Trakų r. sav., Vilniaus m. sav., Vilniaus r. sav., Zarasų r. sav.);

15.6. 13 % VTAS nurodė, kad bendradarbiavimas gerintinas su pavienėmis įstaigomis ir institucijomis:

➤ PPT – dėl per didelio darbo krūvio laiku nėra suteikiamos paslaugos (Molėtų r. sav., Panevėžio r. sav. VTAS);

➤ Bendruomenėmis, seniūnijomis (Pagėgių sav., Švenčionių r. sav.);

➤ Savivaldybės Švietimo, kultūros ir sporto skyriumi (Kelmės r. sav.);

➤ Krizių centru (Raseinių r. sav.);

➤ NVO, globos įstaigomis (Vilniaus r. sav.);

➤ Pagalbos centru vaikams, nukentėjusiems ar galimai nukentėjusiems nuo seksualinio smurto (Vilniaus m. sav.).

Siekiant mažinti vaiko teisių ir teisėtų interesų pažeidžiamumą VTAS siūlo:

1. Valstybės institucijų lygmeniu:

1.1. didinti administracinę atsakomybę tėvams už padarytus vaiko teisių pažeidimus, spręsti ikimokyklinio ugdymo bei laiku ir kokybiškai teikiamos psichologinės / psichoterapinės pagalbos vaikams prieinamumo kaimo vietovėse klausimus (Birštono sav., Biržų r. sav., Ignalinos r. sav., Jonavos r. sav., Joniškio r. sav., Kaišiadorių r. sav., Kalvarijos sav., Kauno m. sav., Kėdainių r. sav., Klaipėdos m. sav., Kretingos r. sav., Molėtų r. sav., Pagėgių sav., Panevėžio r. sav., Pasvalio r. sav., Radviliškio r. sav., Rokiškio r. sav., Šilalės r. sav., Šilutės r. sav., Šiaulių m. sav., Tauragės r. sav., Vilniaus r. sav. VTAS – 37 %);

1.2. didinti vaiko interesų prioritetiškumo principo viešinimą – per socialines reklamas informaciniuose portaluose, spaudoje, televizijoje, taip pat gerinti VTAS įvaizdį ir kt. (Anykščių r. sav., Ignalinos r. sav., Jonavos r. sav., Jurbarko r. sav., Kauno m. sav., Kėdainių r. sav., Klaipėdos m. sav., Kupiškio r. sav., Plungės r. sav., Skuodo r. sav., Šilutės r. sav., Trakų r. sav., Varėnos r. sav., Vilkaviškio r. sav., Vilniaus r. sav. VTAS – 25%);

1.3. didinti VTAS etatų skaičių (Elektrėnų sav., Jonavos r. sav., Kalvarijos sav., Kauno r., Klaipėdos m. sav., Panevėžio m. sav., Šiaulių r. sav., Varėnos r. sav., Visagino sav. – 15%);

1.4. svarstyti privalomo gydymo nuo alkoholio klausimą, užtikrinant nemokamų kompleksinių paslaugų teikimą (besigydantiems nuo priklausomybių turi būti teikiama efektyvi medicininė bei reabilitacinė pagalba) savivaldybėse, taip pat spręsti alkoholio prieinamumo / ribojimo klausimą, pavyzdžiui, nustatyti alkoholio pardavimą tik specializuotose parduotuvėse (Akmenės r. sav., Alytaus m. sav., Kupiškio r. sav., Tauragės r. sav., Visagino sav., Šilutės r. sav., Švenčionių r. sav. VTAS – 12 %);

1.5. prevenciją vykdyti per švietimą ugdymo įstaigose, t. y. organizuoti psichoedukacijos studijas, rengti specialias mokymo programas ugdymo įstaigose apie sėkmingos šeimos kūrimą, kurias turėtų vykdyti specialiai parengti specialistai (Alytaus m. sav., Biržų r. sav., Kauno m. sav., Rietavo sav., Ukmergės r. sav., Varėnos r. sav., Visagino sav. VTAS – 12 %);

1.6. atsižvelgiant į tai, jog pagrindiniai vaiko teisių pažeidimų atsiradimą įtakoiantys veiksniai yra skurdas, nepalanki šeimų socialinė-ekonominė padėtis, neatsakingas alkoholio vartojimas, VTAS mano, kad reikalinga parengti ankstyvosios prevencijos programas (Alytaus m. sav., Biržų r. sav., Palangos sav., Panevėžio r. sav., Šilutės r. sav. – 8 %);

1.7. *organizuoti specialistų komandinius mokymus, skatinti tarpinstitucinį bendradarbiavimą* (Joniškio r. sav., Klaipėdos m. sav., Lazdijų r. sav., Radviliškio r. sav., Vilniaus m. sav. – 8 %);

1.8. *priimti Lietuvos Respublikos vaiko teisių pagrindų įstatymo pakeitimo įstatymą ir kitus teisės aktus, užtikrinančius vaiko teisių apsaugą bei sklandų VTAS darbą* (Prienų r. sav., Raseinių r. sav., Šakių r. sav., Švenčionių r. sav. VTAS – 7 %);

1.9. *palengvinti 16-18 metų jaunuolių, nemotyvuotų mokytis, įdarbinimo galimybes* (Kauno m. sav. VTAS – 2 %).

2. Savivaldybės institucijų lygmeniu:

2.1. *skirti daugiau dėmesio tėvystės įgūdžių ugdymui, nes galiojanti socialinių paslaugų organizavimo tvarka neužtikrina, kad būtų laiku suteikta reikalinga pagalba – socialinės paslaugos paskiriamos tik šeimoms įrašytoms į soc. rizikos apskaitą, taip pat stiprinti individualų socialinį darbą su vaikais – nėra NVO, VDC* (Birštono sav., Biržų r. sav., Ignalinos r. sav., Jonavos r. sav., Joniškio r. sav., Kaišiadorių r. sav., Kalvarijos sav., Kauno m. sav., Kėdainių r. sav., Klaipėdos m. sav., Kretingos r. sav., Molėtų r. sav., Pagėgių sav., Panevėžio r. sav., Pasvalio r. sav., Radviliškio r. sav., Rokiškio r. sav., Šilalės r. sav., Šilutės r. sav., Šiaulių m. sav., Tauragės r. sav., Vilniaus r. sav. VTAS – 37 %);

2.2. *skirti daugiau lėšų vaikų užimtumui gerinti* (Jonavos r. sav., Kaišiadorių r. sav., Kauno m. sav., Mažeikių r. sav., Pasvalio r. sav., Panevėžio r. sav., Rokiškio r. sav., Šiaulių m. sav., Tauragės r. sav., Telšių r. sav. – 17 %);

2.3. *kiekvienoje savivaldybėje (net ir mažesnėje) turėtų būti mediacijos specialistai, vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros priemonės koordinatorius, remiamos / finansuojamos bei organizuojamos tėvų taikinimo programos, tėvystės įgūdžių tobulinimo programos. Būtinoms programoms pirmagimio besilaukiančioms šeimoms ir asmenims, besirengiantiems kurti šeimas* (Akmenės r. sav., Kazlų Rūdos sav., Kaišiadorių r. sav., Kelmės r. sav., Marijampolės sav., Molėtų r. sav., Vilkaviškio r. sav., Visagino sav. VTAS – 13 %);

2.4. *stiprinti socialinių darbuotojų (pedagogų) kompetenciją ir (ar) didinti jų skaičių* (Biržų r. sav., Joniškio r. sav., Plungės r. sav., Raseinių r. sav. – 7 %).

VTAS su kitų savivaldybių administracijomis norėtų pasidalinti šiais gerosios praktikos pavyzdžiais, vykdant vaiko teisių apsaugos ir teisių pažeidimų prevenciją:

1. *efektyviu bendradarbiavimu su kitais vaiko gerovės srityje dirbančiais specialistais, tarpinstitucinių prevencinių pasitarimų organizavimu (naudojama „Baltos lentos“ technika), pasirašytomis bendradarbiavimo sutartimis* (Birštono sav., Kelmės r. sav., Panevėžio m. sav., Visagino sav., Panevėžio r. sav., Vilniaus m. sav., Vilniaus r. sav., Klaipėdos m. sav., Kauno m. sav., Rokiškio r. sav., Tauragės r. sav., Molėtų r. sav., Ignalinos r. sav., Druskininkų sav., Šiaulių m. sav. VTAS – 25 %);

2. *bendradarbiavimo susitarimais, leidžiančiais organizuoti bendrus reidus į rizikos šeimas po darbo valandų* (Elektrėnų sav., Kalvarijos sav., Kauno r. sav., Klaipėdos m. sav., Marijampolės sav., Pagėgių sav., Raseinių r. sav., Šiaulių m. sav., Švenčionių r. sav., Vilkaviškio r. sav., Zarasų r. sav. VTAS – 18 %);

3. *Vaiko teisių apsaugos komitetų veikla seniūnijose, informacijos per jas viešinimu, susitikimų / diskusijų su seniūnijų bendruomenėmis organizavimu* (Biržų r. sav., Jurbarko r. sav., Radviliškio r. sav., Trakų r. sav. VTAS – 7 %);

4. *intensyvia, laiku atliekama įpareigojimų tėvams vykdymo priežiūra ir kontrolė* (Joniškio r. sav., Klaipėdos m. sav., Prienų r. sav., Šalčininkų r. sav. VTAS – 7 %);

5. *globėjų klubo ar soc. paslaugų krizių centro veikla, ar įsteigtais VDC* (Jonavos r. sav., Kaišiadorių r. sav., Šiaulių m. sav., Utenos r. sav. VTAS – 7 %);

6. *vaikų užimtumo organizavimu ar pagalba nepilnamečius įdarbinant vasaros atostogų metu, „Jaunimo erdvių“ koordinatoriaus veikla savivaldybėje* (Molėtų r., Rokiškio r. sav. Šiaulių m. sav., Telšių r. sav. VTAS – 5 %);

7. *aktualios informacijos, pavyzdžiui, apie pagalbos linijų viešinimą (viename VTAS veikia pasitikėjimo telefonas (trumpuoju Nr.) visą parą), taip pat sprendimu riboti vaikų buvimo viešose vietose laiką ar nepilnamečių, padariusių administracinį nusizengimą, nukreipimu reikalingai pagalbai gauti* (Kėdainių r. sav., Lazdijų r. sav., Palangos sav. VTAS – 5 %);

8. *savivaldybės administracijos sprendimu skirti lėšas asmenims, sutikusiems gydytis nuo priklausomybių* (Birštono sav., Molėtų r. sav., Zarasų r. sav. – 5 %);

9. *sprendimu atleisti nuo mokesčio socialinės rizikos šeimas už ikimokyklinės įstaigas ir neformalų ugdymą mokyklose* (Alytaus m. sav. VTAS);

10. *organizuojamos pagalbos smurtą patyrusiems ir smurtautojams galimybėmis* (Šalčininkų r. sav. VTAS);

11. *mokymais specialistams, kaip laiku atpažinti ir nustatyti vaikų problemas bei jiems suteikti reikalingą pagalbą* (Klaipėdos r. VTAS);

12. atlikta VTAS metų veiklos analize ir daugiau dėmesio reikalaujančių veiklų krypčių nustatymu (Plungės r. sav. VTAS);

13. „Vaikai prieš vaikų smurtą“ savanoriškos grupės ugdymo įstaigose veikla (Kazlų Rūdos sav.).

Apibendrinus apklausos metu pateiktą informaciją, darytinos šios išvados bei teiktini siūlymai:

1. VTAS dalyvauja komisijų / darbo grupių veikloje, dažniau įsitraukia į kitų įstaigų įgyvendinamas prevencines veiklas (būna programų / priemonių vykdymo partneriais), nei jas rengia savarankiškai.

2. VTAS prevencinis darbas vaiko teisių pažeidimų srityje – epizodinis, neturi tęstinumo dėl žmogiškųjų, finansinių ir kt. išteklių stokos.

Tarybos nuomone, svarbų vaidmenį savivaldybėse turėtų atlikti Bendruomenių vaiko teisių apsaugos tarybos. Apklausos metu šeštoji dalis VTAS, minėtų tarybų veiklą įvardijo kaip gerąją praktiką. Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo (suvestinė redakcija nuo 2016 m. sausio 1 d.) 61 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad savivaldybių bendruomenių vaiko teisių apsaugos tarybos savivaldybės teritorijoje pagal kompetenciją teikia siūlymus vietos savivaldos institucijoms dėl bendruomenių vaiko teisių apsaugos politikos ir strategijos formavimo bei prioritetų nustatymo, dėl vaiko teisių apsaugos ir vaiko teisių pažeidimų prevencijos priemonių rengimo ir įgyvendinimo, taip pat vykdo kitas šių tarybų nuostatuose (Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2002 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. 163 patvirtinti Savivaldybių bendruomenių vaiko teisių apsaugos tarybų pavyzdiniai nuostatai) numatytas funkcijas.

3. VTAS nuomone, didžiausią rezultatą davė (duoda) bendradarbiavimo principu veikiančių vaiko gerovės srityje dirbančių specialistų grupių (mobiliųjų komandų) lankymasis (socialinės) rizikos šeimose ar jaunimo susibūrimo vietose bei lankant probuojamus nepilnamečius po darbo valandų. Taip pat tarpinstituciniai pasitarimai, koordinuotas specialistų darbas, šeimos atvejų peržiūrų organizavimas.

Atkreipiame dėmesį, kad Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo bei Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministrų 2016 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. A1-362 / V-646 / IV-495 patvirtintas Bendro darbo su šeimomis tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas), kuris nustato pagalbos organizavimo ir teikimo pagrindinius principus, bendro darbo su šeimomis, įskaitant prevencijos priemonių, organizavimo tvarką savivaldybėse, subjektus, dalyvaujančius dirbant su šeimomis, vaiko atvejo peržiūros organizavimą, pagalbos šeimai ir vaikui planavimą, socialinio darbo ir kitų institucijų, įstaigų ir organizacijų darbo su šeimomis specifiką, vaiko teisių apsaugos užtikrinimo priemonių ir socialinių paslaugų šeimoms teikimo bei organizavimo stebėseną.

Svarbu įvertinti savivaldybėje esamą situaciją vaiko teisių apsaugos užtikrinimo apimtimi, išskirti daugiausia dėmesio reikalaujančias veiklos sritis, nustatyti tikslus ir uždavinius bei priemones jiems įgyvendinti, užtikrinti savivaldybėje įgyvendinamų priemonių / programų, skirtų vaiko teisių pažeidimų prevencijai, tęstinumą ir vykdyti jų stebėseną bei kontrolę, taip pat atlikti poveikio vertinimą.

4. Trečdalis VTAS dėl nepakankamų žmogiškųjų, finansinių ir kt. išteklių stokos nesvarsto taikyti (įgyvendinti) papildomų prevencinių priemonių / programų.

Rekomenduojame, pasibaigus kalendoriniams metams, VTAS rengiant metų veiklos ataskaitą savivaldybės administracijos direktoriui, atlikti išsamią VTAS veiklos analizę, numatyti prevencinių priemonių / programų poreikį, siūlyti savivaldybės administracijos direktoriui svarstyti klausimą dėl reikalingų išteklių skyrimo minėtoms priemonėms / programoms įgyvendinti.

5. VTAS nurodė, kad vykdydami Nuostatų 7.26 papunktį, dažniausiai konsultuoja:

– tėvus – vaiko ir atskirai gyvenančio tėvo / motinos bendravimo (taip pat išvykstant į užsienį) ir dalyvavimo auklėjime, vaiko elgesio korekcijos klausimais;

– globėjus (rūpintojus) – globotinių (rūpintinių) auklėjimo, elgesio problemų, patyčių klausimais;

– įtėvius – pareigų atlikimo, atsakomybės klausimais, įvaikinto vaiko elgesio bei raidos problemų ir dėl pagalbos šeimai teikimo būdų;

– pedagogus – dėl vaiko teisių pažeidimų ugdymo įstaigoje – konfliktų, patyčių prevencijos;

– socialinius darbuotojus – situacijos šeimoje vertinimo, efektyvios pagalbos teikimo bei vaikų užimtumo klausimais;

– kitus fizinius ir juridinius asmenis – vaiko teisių užtikrinimo, juridiniais klausimais;

– vaikus – jų teisių užtikrinimo, pareigų išaiškinimo, bendravimo su tėvais ir pedagogais.

6. Rengiant / įgyvendinant prevencines priemones / programas daugiau nei trys ketvirtadaliai visų VTAS atsižvelgia į vaikų nuomonę, kurie ją išreiškia tiesiogiai arba kitomis priemonėmis, pavyzdžiui per mokyklų moksleivių tarybos narius ar kitų jaunimo organizacijų atstovus ir kt.

Pažymime, kad Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos viena pagrindinių principinių nuostatų, numatyta 12 straipsnyje – garantuoti vaikui, sugebančiam suformuluoti savo pažiūras, teisę laisvai jas reikšti visais jį liečiančiais klausimais, be to, vaiko pažiūroms, atsižvelgiant į jo amžių ir brandumą, turi būti skiriama daug dėmesio. Lietuvos Respublikos vaiko teisių pagrindų įstatymo 19 straipsnyje numatyta vaiko teisė dalyvauti vaikų apsaugos programose (pats ar per savo teisėtus atstovus prisidėti prie vaiko teisių apsaugos programų rengimo ir įgyvendinimo).

Rekomenduojame į Bendruomenių vaiko teisių apsaugos tarybos veiklą ir (ar) savivaldybėje (seniūnijoje) veikiančias tarpinstitucines grupes įtraukti mokinių tarybų ar kitų nepilnamečių iniciatyvų atstovus.

7. Daugiau nei trečdalis visų VTAS per 2015-2016 m. parengė dalomosios medžiagos vaiko teisių pažeidimų prevencijos temomis.

Nesant galimybių VTAS parengti dalomosios medžiagos, skirtos vaiko teisių pažeidimų prevencijai, siūlome naudotis kitų institucijų ir partnerių parengta dalomąja medžiaga.

8. Daugelyje savivaldybių tarpinstituciniai pasitarimai dėl vaiko teisių apsaugos ir teisių pažeidimų prevencijos gerinimo organizuojami kas ketvirtį ir dažniau, dažniausiai juos inicijuoja VTAS.

Atkreipiame dėmesį, jog pagal Kompleksiškai teikiamos švietimo pagalbos, socialinės paramos, sveikatos priežiūros paslaugų ikimokyklinio ir priešmokyklinio vaikams ir jų tėvams (globėjams / rūpintojams) tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo bei Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministrų 2011 m. lapkričio 4 d. įsakymu Nr. V-2068/A1-467/V-946, savivaldybės administracijos direktoriaus paskyrimu turi būti paskirtas tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorius ar kitas asmuo, įgaliotas atlikti tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatoriaus funkcijas. Rekomenduojama bendro darbo su šeimomis klausimus pavesti minėtam tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatoriui.

9. VTAS dažniausiai išskiria bendradarbiavimo su sveikatos priežiūros įstaigomis, psichikos sveikatos ir priklausomybės ligų centrais sunkumus.

Esant bendradarbiavimo sunkumams, siūlome VTAS, tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatoriui pasirašyti bendradarbiavimo susitarimus, teisės aktų nustatytais bendradarbiavimo principais, ar kviesti minėtų įstaigų atstovus dalyvauti tarpinstitucinėse grupėse savivaldybėje.